

ORDO VIRGINUM

TEXTOBRAŇÍ I.

Kongregace pro bohoslužbu

OBŘAD ZASVĚCENÍ PANEN

ORDO CONSECRATIONIS VIRGINUM

Prot. Nr. 600/70

DEKRET

Obřad zasvěcení panen náleží k nejdražším pokladům římské liturgie. Ježíš Kristus zanechal význačný dar panenství své nevěstě jako dědictví. A tak již od apoštolských dob věnovaly panny svou čistotu Bohu, krášlily mystické tělo Kristovo a obohacovaly je obdivuhodnou plodností. Obezřetná Matka Církev již dávno – jak svědčí svatí Otcové – potvrzovala to zbožné i obtížné předsevzetí panen slavnostní modlitbou zasvěcení. Tento obřad rozšířený během staletí o další posvátné ceremonie byl pojat do Římského pontifikálu, aby se zvýraznilo, že zasvěcené panny jsou obrazem Kristovy snoubenky – církve.

II. vatikánský koncil nařídil revizi i tohoto obřadu (srv. konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*, čl. 80). Proto koncil v konstituci o posvátné liturgii připravil tento obřad a Pavel VI. jej pravomocí Apoštolského stolce schválil a poručil rozšířit. Ve shodě se zvláštním příkazem papeže zveřejňuje Kongregace pro bohoslužbu tento ritus a stanoví, aby ho s platností od 6. ledna 1971 užívaly – bude-li třeba vhodně upravený – oprávněné řeholnice.

Překlady do lidových jazyků, připravené biskupskými konferencemi, právě tak, jako přizpůsobení ritu má být co nejdříve předloženo k potvrzení Kongregaci pro bohoslužbu.

Všechna opačná ustanovení jsou zrušena.

V sídle Kongregace pro bohoslužbu dne 31. května 1970 o svátku Navštívení Panny Marie.

BENNO KARD. GUT
PREFEKT

A. BUGNINI
SEKRETÁŘ

KODEX KANONICKÉHO PRÁVA

CODEX IURIS CANONICI

Kán. 604 § 1. K těmto způsobům zasvěceného života přistupuje stav panen, které vyjádřily posvátné předsevzetí důsledněji následovat Krista a byly od diecézního biskupa podle schváleného liturgického obřadu zasvěceny Bohu, mysticky se zasnoubily Kristu, Božímu Synu, a oddaly se službě církve.

§ 2. Panny mohou vytvářet společenství, aby věrněji zachovávaly svá předsevzetí a navzájem se podporovaly ve službě církvi, odpovídající jejich stavu.

Katechismus katolické církve

ZASVĚCENÉ PANNY

- 922 Již od apoštolských dob existovaly křesťanské panny, které Pán povolal, aby se mu bezvýhradně oddaly s větší svobodou srdce, těla i ducha; udělaly rozhodnutí schválené církví, žít v panenském stavu „pro nebeské království“ (Mt 19,12).
- 923 Když panny veřejně „vyjádřily posvátné předsevzetí důsledněji následovat Krista a byly od diecézního biskupa podle schváleného liturgického obřadu zasvěceny Bohu, mysticky se zasnoubily Kristu, Božímu Synu, a oddaly se službě církve“. Tímto slavnostním obřadem (*Consecratio virginum*) „se panna stává zasvěcenou osobou jako znamení přesažné lásky církve ke Kristu, eschatologického obrazu nebeské Nevěsty a budoucího života“.
- 924 Stav panen, který „k těmto způsobům zasvěceného života přistupuje“, určuje ženu, která žije ve světě (nebo řeholnici) k modlitbě, pokání, službě bratřím a apoštolské práci, podle stavu nebo příslušných darů, kterých se každé z nich dostalo. Zasvěcené panny se mohou sdružovat, aby věrněji zachovávaly své životní rozhodnutí.

ŘEHOLNÍ PRÁVO

INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA

Bronisław Wenanty Zubert

Sekce 1 knihy – **Instituty zasvěceného života** se zabývá komentářem kán. 573-730 CIC. **Titul I. – Společné normy pro všechny instituty zasvěceného života** obsahuje 14 kapitol a komentuje kán. 573-606 CIC.

3. kapitola – Profese evangelních rad hovoří o právech církevní autority v této oblasti, o způsobu realizace evangelijních rad v institutech zasvěceného života a jejich vnitřním smyslu. Pokud jde o formu zavázání se k životu podle evangelijních rad, je v této kapitole uvedeno následující:

Kodex (kán. 207 § 2 a kán. 573 § 2) předvídá dvojí formu zavázání se k životu podle evangelních rad:

- a) Veřejné sliby. V této otázce, mimo normy obsažené v obecném řeholním právu, je třeba mít na paměti ustanovení kán. 1191-1198 (o slibu).
- b) Jiné posvátné závazky odlišné od slibů a určené stanovami.

Mocí obecného práva:

1. Členové řeholních institutů skládají věčné nebo časné sliby. Časné sliby obnovují po uplynutí vymezeného času (kán. 607 § 2).
2. Členové světských institutů se zavazují k zachování evangelních rad posvátnými závazky shodně s ustanoveními stanov při zachování norem (kán. 599-601).
3. Členové společností apoštolského života neskládají žádné sliby (kán. 731 § 1), mohou přijmout „nějaké posvátné závazky určené stanovami“ (kán. 731 § 2), a tak se zavázat k zachování evangelních rad.
4. Poustevníci se mohou zavázat k zachování evangelních rad buď sliby, nebo jinými posvátnými závazky (kán. 603 § 2).
5. **Panny se zasvěcují Bohu před diecézním biskupem podle schváleného liturgického obřadu. Prakticky se zavazují k zachování evangelní rady čistoty.¹**

¹ Andres: *Il diritto*, s. 31.

4. kapitola – Typologie institutů zasvěceného života

Citace:

Rozdělení institutů zasvěceného života v současném kodexu je nejednou jiné, než bylo v kodexu r. 1917. V době kodifikačních prací bylo třeba přijmout vyčerpávající a obecně uspokojující typologii. Na základě současného kodexu je možno odlišit následující druhy a formy řeholního života:

1. Podle obecného kritéria obsaženého v kodexu rozlišujeme:

- a) řeholní instituty (kán. 607-709),
- b) instituty světské (sekulární) (710-746),
- c) společnosti apoštolského života (kán 731-746),
- d) život poustevnický (kán. 603),
- e) **stav panen (kán. 604).**

5. kapitola – Závislost na církevní autoritě má dvě podkapitoly. První se týká papeže a apoštolského stolce, ve druhé s názvem **Biskupové a místní ordináři se říká:**

Závislost institutů zasvěceného života na biskupech a místních ordinářích opírá se o tytéž ekleziologické předpoklady, jako jsou vztah k papeži a Apoštolskému stolci. Termín „biskup“ je třeba chápat ve smyslu kán. 375 § 1-2, „diecézní biskup“ podle kán. 376 a kán. 368-369, „ordinář“ podle kán. 134 § 1 a „místní ordinář“ podle kán. 134 § 2. **Biskupové nesou odpovědnost za nové formy zasvěceného života (život poustevnický a život Bohu zasvěcených panen), mají mu prokazovat úctu a podporovat život podle evangelních rad a zachovávat a chránit jeho autonomii.²**

Rozsah závislosti stanovený v *Obecných normách* je dosti různorodý a týká se následujících záležitostí:

- a) *Biskupové, stejně jako papež rozhodují otázky, které normují vzpomenuť již kán. 573 § 2, 576, 578, 587 § 2 a 588 § 2-3:*
- b) *Diecézní biskupové mohou na území své diecéze:*
 - zřizovat formálním dekretem instituty zasvěceného života po předchozí konzultaci s Apoštolským stolicem (kán. 579). Institut zůstane institutem diecézního práva do doby, než obdrží od Apoštolského stolce potvrzující dekret (kán. 589),

² Andres: *Innovationes* s. 13.

- potvrzovat stanovy a schvalovat podle práva v nich učiněné změny v institutech diecézního práva. Diecézním biskupům rovněž náleží vyřizování důležitějších záležitostí týkajících se celého institutu a překračujících kompetenci vnitřní moci. Jestliže se institut rozšířil do několika diecézí, diecézní biskup hlavního domu institutu je povinen konsultovat s ostatními diecézními biskupy (kán. 595 § 1),
- dispensovat v jednotlivých případech od předpisů stanov institutu práva diecézního (kán. 595 § 2),
- přijímat jménem církve i svým veřejnou profesi poustevníka zavazujícího se k praktikování 3 evangelních rad. Jim náleží, aby poustevník pod jejich vedením vedl vlastní způsob života (kán. 603 § 2),
- **zasvěcovat Bohu panny podle schváleného liturgického obřadu (kán. 604 § 2).**

14. kapitola – Nové formy zasvěceného života

Citace:

S ohledem na společenské podmínky zavedl církevní zákonodárce dvě nové formy zasvěceného života: život poustevnický a stav panen. Mají bohatou historii a ukázaly se velmi plodné v životě církve. Zákonodárce mluví o nich v *Obecných normách*, protože osoby, které vedou tento způsob života nejsou členy řeholních nebo světských institutů.³

a) Život poustevníků...

b) Stav panenství – je druhá, nově kanonicky schválená forma zasvěceného života, do které zákonodárce vkládá velké naděje o rozměru ekleziálním. Definici této formy života obsahuje kán. 604 § 1, když započítává do panenského stavu osoby „Bohu zasvěcené před diecézním biskupem podle schváleného liturgického obřadu, které se mysticky zasnoubily Kristu, Božímu Synu, a oddaly se službě církve“. Na několik prvků této definice je třeba obrátit pozornost. Zákonodárce mluví o „mystických zasnubách s Kristem“, čímž je tu naznačena jedna z evangelních rad – *čistota*. Zavázání se k jejímu zachování se činí slibem před diecézním biskupem podle slavného liturgického obřadu, který vyjadřuje významnost tohoto zasvěcení se Bohu. Dále dle kodexu je to „stav“ („ordo“), tedy pevně organizovaný stav, v protikladu k poustevnickému životu, způsob života, který nebyl nikdy v minulosti ani

³ Holland: *Institutes* s. 467. Srv. též Andres: *Innovationes* s. 19.

v současnosti označen tímto termínem. Dále tu jde o „panenství“ v úzkém slova smyslu, to jest, že to nemohou být ani vdovy ani ženy, které veřejně nebo tajně žily v protikladu k čistotě, a jejich věk, moudrost i zvyky musí poskytovat záruku, že vytrvají v předsevzatém rozhodnutí.⁴

„Svaté rozhodnutí“ – to je další prvek analyzované definice. D. J. Andres míní,⁵ že podle tradice sahající do patristických dob, je to závazek blížký slibu, kterým si panny zvolily život v tomto stavu a zasvětily se Bohu. Není to pouze závazek vnitřní, ale i vnější a trvalý, složený před církví. Toto zasvěcení se Bohu má se uskutečnit „podle schváleného liturgického obřadu“. II. vatikánský koncil ustanovil: „Ať je upraven obřad zasvěcení panen, který je v Římském pontifikálu“ (KL 80). Rozhodnutí koncilu realizovala Kongregace pro bohoslužbu, která dekretem z 31. 5. 1970 potvrdila a ohlásila nový obřad zasvěcení panen, který zavazoval od 6. 1. 1971.⁶ „Ordo“ z r. 1970 je součástí *Pontificale Romanum* užívaného biskupy.⁷

Z tzv. *Praenotanda* vyplývá, že zasvěcení mohou obdržet i mnišky, stejně jako osoby světské. Je to významná novinka, když – jak uvažuje J. R. Bar – „mimo okruh křesťanské starodávnosti nebylo zvykem konsekrovat panny, pokud nebyly řeholicemi“.⁸ Nás zajímá hlavně zasvěcení světských osob, protože pro mnišky má rozhodující význam, mimo obecné normy obsažené v citovaných *Praenotanda*, vlastní právo. Světské osoby, které touží po takovém zasvěcení, musí splňovat podmínky uvedené výše. Mimo to je musí k zasvěcení připustit diecézní biskup. On též stanoví způsob, k jakému životu doživotní čistoty a ke službě církvi se zavazují skrze pokání, modlitbu, skutky milosrdenství a apoštolskou činnost. Správcem zasvěcení se je diecézní biskup. S jeho souhlasem může tento obřad vykonat i jiný biskup.⁹

⁴ Andres: *Il diritto* s. 38.

⁵ tamtéž

⁶ Viz J. R. Bar: *Nowy obrzęd konsekracji dziewic*. PK 15: 1972 nr. 1-2 s. 251-253. O historickém rozvoji této formy zasvěceného života viz Ph. Oppenheim: *Die Consecratio Virginum als geistgeschichtliches Problem. Eine Studie zu ihrem Aufbau, ihrem Wert und ihrer Geschichte*. Rom 1943. R. Metz: *La consécration des vierges dans l'Église Romaine*. Paris 1954.

⁷ Bar: *Nowy obrzęd* s. 251-252.

⁸ Bar: *Nowy obrzęd* s. 252.

⁹ Bar: *Nowy obrzęd* s. 253

S přihlédnutím ke kán. 604 § 2 mají panny právo na shromažďování se za účelem věrnějšího vyplnění svých úmyslů a k plodnější službě církvi. Oprávněně bylo poukázáno, že to může dát podnět ke vzniku nového institutu zasvěceného života. Dále byla otázka po potřebě takového stavu s ohledem na právo všech věřících na „svobodné zakládání sdružení“ (kán. 215). Nakonec však většina hlasů rozhodla o začlenění § 2 do kánonu 604, kde se blíže upřesňuje účel vytváření takových sdružení.¹⁰ Jestliže jsou založeny, náleží se při tom řídit předpisy pro sdružování věřících (kán. 298-311), přirozeně s odpovídajícími modifikacemi. Není také vyloučeno sdružení ve formě třetího řádu, pokud budou splněny požadavky kán. 303.¹¹

Titul II. – Řeholní instituty tvoří komentářem více jak stovky kánonů (kán. 607-709) podstatnou část knihy. Zmínka o zasvěcených pannách je ve **3. kapitole – Přijímání kandidátů a formace členů** (kán. 641-661), a to v článku **1 – Přijetí do noviciátu, podkapitole 3 – Překážky působící neplatnost přijetí**. V části, která se zabývá vypočítáváním jednotlivých překážek, je uvedena:

3. Překážka příslušnosti k institutu zasvěceného života nebo společnosti života apoštolského. Žádný aktuální člen řeholního institutu (lhostejné je, zda složil časné nebo věčné sliby), či světského (sekulárního) institutu (vázaný posvátným poutem) nebo společnosti apoštolského života nemůže být platně přijat do noviciátu řeholního institutu. Překážka nevzniká příslušností nebo přijetím k životu poustevnickému (kán. 603), ani přijetím do stavu panen (kán. 604).

Bronislaw Wenanty Zubert OFM (1935-2015)

*překlad: ThDr. František Polášek
(citace jsou volně spojeny textem)*

¹⁰ Holland: *Institutes* s. 468. Com Can 11: 1979 s. 331-334.

¹¹ Andres: *Il diritto* s. 39.

ZASVĚCOVÁNÍ PANEN

Dorio-Marie Huot

Církev si od počátku pokládala za čest, že uprostřed požívačné společnosti měla panny planoucí výlučnou láskou ke Kristu, jemuž se zasvěcovaly v dokonalé neporušenosti duše i těla. Tyto vyvolené duše žily ve svých rodinách a běžných sociálních poměrech a snažily se následovat Pannu Marii cele odevzdanou božskému Synu.

Církev nejen, že dovoľovala tuto praxi, nýbrž podporovala a potvrzovala ji zvláštním zasvěcením, uvedeným v *Pontificale Romanum* vedle svěcení biskupů, kněží a chrámů (*srv. Duchesne, Origine du culte chrétien*). Dom Guéranger popisuje tento obřad v životopisu sv. Cecílie a zdůrazňuje, že existoval již v 1. století.

Zasvěcené panny žily buď samy nebo ve skupinách, vždy však pod autoritou biskupa – Kristova zástupce v čele dotyčné místní církve. Každá panna plnila dál své sociální a apoštolské úkoly. A. G. Martimort se zmiňuje o tomto *stavu dokonalosti* ve Smyrně, jehož znakem byl závazek celibátu (*Die Diakonissinnen, Rom, 1982*).

Oficiální texty stále zřetelněji vyzdvihují panny mezi ostatními kategoriemi věřících (např. apoštolská tradice Hippolytova, apoštolské konstituce). Zasvěcené panny zcela jistě existovaly na Západě, zvl. v Africe, Itálii a Gallii. Svědčí o tom spisy Augustinovy, Ambrožovy, Jeronýmovy a dopis papeže Inocence I. svatému Victriciovi z Raveny.

Tyto texty se zároveň zmiňují o určité starosti ohledně možných nebo skutečných provinění a je pochopitelné, že se i z důvodu tehdejšího právního postavení ženy usilovalo o přiměřenou ochranu panen zasvěcených Bohu. V Konstantinopoli měla v době sv. Chrysostoma zodpovědnost za panny *dohlžitelka* nebo *duchovní matka*; v Miláně se ke vzájemné ochraně panny sdružovaly; obdobně v Římě, kde podle sv. Jeronýma panny ze všech sociálních vrstev vytvářely opravdová společenství.

Během doby ubývalo panen žijících osaměle, úplně však nevymizely. Vytvářela se však jejich společenství. Konstituce *Sponsa Christi* uvádí, že jedinými dědičkami a pravoplatnými následovnicemi osamělých zasvěcených panen žijících ve světě se staly řeholnice. Objevilo se tvrzení, že stav zasvěcených panen žijících ve světě byl zakázán, s odvoláním na 3. koncil v Kartágu r. 397, na 2. lateránský koncil a na Tridentinum. První jmenovaný byl však mimořádným koncilem a praxí zasvěcování panen se nezabýval, jak ostatně

vyplývá ze spisů sv. Augustina a Jeronýma i ze zmíněného dopisu papeže Inocence I. Lateránský koncil nemluví o zasvěcených pannách, ale o ženách, které chtěly být považovány za řeholnice. A Tridentický koncil o tom nemluví vůbec.

Zajímavý seznam panen zasvěcených Bohu, známých z historických pramenů prvních šesti století, poskytuje P. F. de B. Vizmanos v knize *Křesťanské panny v prvotní církvi (Las Virgines cristianas de la Iglesia primitiva, Madrid, 1949)*.

Zasvěcování panen žijících ve světě fakticky postupně mizí – kromě nepatrných výjimek se biskupové necítí oprávněni rozeznávat, povolávat a zasvěcovat panny. Zatímco Římsko-germánský pontifikál z 10. století obsahuje dva rozdílné rity pro zasvěcení řeholnic a zasvěcení panen žijících ve světě (*srv. René Metz, La consecration des vierges, Maison-Dieu 110*), Římský pontifikál předpokládá příslušnost zasvěcených panen k mnišské komunitě. Dokazuje to rubrika: „Panny oblečené v hábitech, které předtím nosily v klášteře, bez závoje, pláště a kápy opouštějí klášter.“ (Bylo by poučné srovnat zde známé liturgické texty. Velmi zajímavé podání se nachází v díle Ph. Oppenheima, OSB *Die Consecratio virginum als geistgeschichtliches Problem*.)

Ritus zůstal zachován pouze u řeholnic, především u benediktinek a byl nově oceněn, když Dom Guéranger založil Solesmes. V žebrových rádech bylo zasvěcování panen známo pouze v klášteře klarisek v Torontě (dekret Kongregace pro bohoslužbu z 18. 11. 1831) a v karmelitánském klášteře v San Remo. Nikdy ho neměly cisterciačky. Naopak kartuziánky přijímaly panenské zasvěcení současně s (nesvátostným) svěcením jáhenek; tyto řeholnice patřily k odnoži cézarinek (611), které byly r. 1145 připojeny ke kartuziánskému řádu a zachovaly si některé vlastní zvyklosti (*Archiv SCRIS*).

Zasvěcování panen žijících ve světě však pravděpodobně nikdy úplně nevytizelo. Po 1. světové válce si mnoho velkomyslných žen žijících Bohu zasvěceným životem v občanských povoláních a vyvíjejících bohatou apoštolskou činnost přálo přijímat panenské zasvěcení, zůstat přitom ve svém prostředí a pokračovat ve svém apoštolátu. Četné žádosti, podporované a vřele doporučené biskupy, přicházely na Kongregaci pro náboženský život zejména z Francie a Belgie. 30. června 1922 požádal o to např. klášter z Maredsous pro mademoiselle Fitzgerald Kenny. Kongregace pověřila dva konzultory zkoumáním tohoto problému a sdělením jejich mínění. P. Ben Ojetti odpověděl 11. prosince 1922, P. Joseph Haegy teprve 19. března 1924. Přicházely další žádosti: od biskupa z Rodez (19. 1. 1924), od biskupa z Agen (22. 4. 1924), od Cécile Jéglot (Paříž 27. 10. 1926), z diecéze Cambrai (3. 1. a 3. 8. 1926), atd. Kardinál Mercier tedy zažil ve své diecézi „mnoho takových případů“.

Plenární zasedání Kongregace pro náboženský život 25. února 1927 se zabývalo následující otázkou: „*An expedit concedere facultatem dandi benedictionem et consecrationem virginum mulieribus in saeculo viventibus?*“ Odpověď zněla: „*Negative, et nihil innovetur.*“ (Archiv SCRIS). Papež toto rozhodnutí potvrdil při audienci 1. března 1927. Otcové onoho shromáždění byli pravděpodobně v rozpacích (které výslovně nevyjádřili), ale zdůvodnění obou konzultorů by nás dnes asi již nepřesvědčilo.

Duch vane, kam chce a kdy chce. Na psacím stole kardinála prefekta se hromadily žádosti. V květnu 1930 bylo žádáno schválení panenského zasvěcení obširným spisem doporučeným kardinálem arcibiskupem z Lyonu. V roce 1948 zaslal podobnou žádost biskup z Pasova.

Neexistuje důkaz, že by nějaký celocírkevní zákon zakazoval biskupům zasvěcovat panny žijící ve světě tak, jak to bylo zvykem v prvních křesťanských stoletích. Římský pontifikál však mluví pouze o zasvěcování řeholnic a tato mezera v liturgických knihách utvrzovala všechny v přesvědčení, že zasvěcování panen žijících ve světě je nepřipustné.

21. listopadu 1950 říká papež v konstituci *Sponsa Christi*: „Staré slavnostní texty panenského zasvěcení obsažené v *Pontificale Romanum* zůstaly vyhrazeny řeholnicím.“ Tato slova jsou ovšem pouhým konstatováním. Je hodno povšimnutí, že dokument užívá slova *reservantur*, a ne *reserventur*, tedy pouze cituje obsah Římského pontifikálu a nic nezakazuje. Konstatování není totéž jako zákaz!

Život pokračuje. Zkušenostmi z Katolické akce, různých církevních spolků a sekulárních institutů, a také rostoucí samostatností ženy v moderní společnosti se znovu probouzí naděje na obnovu panenského zasvěcení. Jeho oživení potvrdí již existující stav těch, které se cele odevzdávají Pánu, a posílí i povzbudí jejich úsilí. Pod vlivem vnuknutí shůry si tato myšlenka pomalu razí cestu – a Druhý vatikánský koncil ve svém nejprvnějším dokumentu (konstituci o liturgii) stanoví, že zasvěcení panen Římského pontifikálu má být přepracováno (*SC*, 80).

SROVNÁNÍ PANENSKÉHO ZASVĚCENÍ S ŘEHOLNÍMI SLIBY

Ritus zasvěcování panen obsahuje různé symbolické prvky, které naznačují a zobrazují mystické zasnoubení panny s Kristem: závoj, prsten, věnec. A. G. Martimort píše: „Přinejmenším od druhé poloviny 4. století se *velatio virginis* (předávání závoje) slavilo velmi okázale – jako skutečná svatba.“ (*Srv. též R. Metz a F. Vizmanos.*) Protože rozhodnutí zachovávat panenství – *propositum virginitatis* – znamená zvolení Ježíše za svou jedinou lásku, je prsten a věnec symbolem tohoto zasnoubení se Spasitelem.

Všeobecný vývoj společnosti a také Bohu zasvěceného života uprostřed pohanského světa antiky, která musela ustupovat před vlivem křesťanství, značně ovlivňoval stav osamělých panen i těch, které se sdružovaly. Tento Duchem vyvolaný způsob života se víc a více měnil ve vzkvétající řehole, kde však bylo téměř výlučně uzavřeno v klauzuru to, co původně vzniklo jako kvas v tuhém těstě lidstva.

Také řeholnice se zasobuje s Kristem, kterého si volí za jediného Ženicha. Proto byl i k profesnímu ritu převzat závoj, prsten a často i věneček. Slib čistoty – ať byl formulován jakkoli – však už *propositum virginitalis* neobsahoval. Zasvěcení jednotlivé panny biskupem bylo nahrazeno monastickým konventním ritem ustavujícím konstitucionální závazek uprostřed společenství.

Co tedy zůstává specifické pro panenské zasvěcení, jehož ritus je profesní ceremonií často napodobován? Říká se, že *consecratio virginum* korunuje slavný slib. To platí i neplatí. V praxi mnohé zasvěcené panny po vzniku řeholí korunovaly své zasvěcení řádovou profesí. V četných benediktinských klášterech však po slavné profesi následuje panenské zasvěcení. Jaký má tedy tento ritus hlubší smysl? Nezapomínejme, že *consecratio virginum* je obřad církve, kterým biskup jako její plnomocný zástupce vyvoluje pannu z lidské společnosti a dokonale, plně a provždy ji zasvěcuje Boží službě, oslavě jeho lásky. Ritus ztrácí plnost své síly a hloubku svého významu, je-li konán s pannou, která se už předtím navždy zasvětila slavným slibem.

Plným právem však platí, že již vyslovené *propositum virginitalis* se zasvěcením ve jménu církve slavnostně a veřejně potvrzuje a že panenské zasvěcení je úkon církve, která z žen vyvoluje pannu, žehná ji a dokonale, plně a výlučně ji zasvěcuje službě Pánu.

Co však může církev ještě zdůrazňovat po slavných slibech chudoby, celibátu a poslušnosti? Není řeholnice už svou slavnou profesí dokonale a radikálně zasvěcena výlučné službě Pánu? Není snad zasvěcena Bohu? Nemá její profese tytéž právní důsledky jako *consecratio virginum*?

Na to se odpovídá: slibem celibátu se řeholnice **sama** zasvěcuje Pánu; při *consecratio virginum* je to však **církev**, která vyvoluje a zasvěcuje. Toto rozlišování (které ostatně nikdy nebylo pokládáno za úplně přesné) II. vatikánský koncil striktně vyvrátil výslovným prohlášením, že řeholní křesťan je svým slibem *divino obsequio intimius consecratur*. (LG 44)

Povšimněme si konečně, že i když řeholní profese přejímá význam, symboliku a často i ritus panenského zasvěcení, nekoná se toto zasvěcení ve spojení nebo v závislosti na slavném slibu, ale spíše vyplývá z jeho podstaty. Neboť řeholní profese už sama sebou je zasvěcením zaslíbeného, které církev uděluje ve jménu Božím – zasvěcením, které má kořeny v křesťanské milosti. Neměl

by se tedy samotný profesní ritus obohatit spíš než trvat na symbolech nebo doplňovat či „posilovat“ již (slibem) uskutečněné sebeodevzdání?

Nastává čas vrátit panenskému zasvěcení původní plný smysl: ty, které zůstávají pannami, jednotlivě vyvolit a zasvětit; ty, které se uprostřed lidské společnosti věnují apoštolátu – tím plodnějším, čím plněji je spjat s osobou Ježíše Krista. Koncilní otcové, kteří se otevřeli vanutí Ducha svatého a důvěřovali v Boží sílu působící v duších, obnovili ritus a praxi panenského zasvěcení. Buď za to Pánu dík!

NOVÝ RITUS NEBO NOVÝ ORDO CONSECRATIONIS VIRGINUM

Smíšená komise z členů Kongregace pro bohoslužbu a Kongregace pro náboženský život pověřená přepracováním ritu zasvěcování panen zkoumala a vykládala daný problém po stránce historické, právní i liturgické. Těm řeholím, které obřad panenského zasvěcení zařazují do svého profesního rituálu, ho nemínila zrušit, ale také ho nehodlala rozšířit na ostatní řády. Řeholní slib je sám o sobě pokládán za *consecratio* – k profesnímu obřadu lze případně připojit několik krátkých výmluvných vět. Monastický slib není však podmíněn panenstvím. *Sacra Congregatio pro Religiosis et Institutis Saecularibus* tedy nezavádí obřad panenského zasvěcení pro všechny řeholnice, ale jen pro mnišky. Rozšiřuje však jeho používání pro panny žijící ve světě a tím mu vrací jeho historický, teologický a právní význam.

Koncil zdůraznil, že řeholní profese je *consecratio* mající své kořeny v křesťní milosti. Aby *consecratio* spjaté s každým řeholním slibem bylo slavnostnější, navrhla komise Svatému Oci rozšířit *prex consecratoria* nejen na řeholnice, ale i na řeholníky. 23. května 1969 k tomu napsal kardinál Antoniutti: „Aby bylo všem řeholníkům dopřáno dobro zasvěcení, kterým církev oficiálně stvrzuje sebeodevzdání vyjádřené věčným slibem, bylo navrženo zařazení *prex consecratoria* do ritu věčné profese. Návrh byl přijat a nový ritus tím byl obohacen.“

Nový ritus platí pro řeholnice stejně jako pro panny žijící ve světě – ovšem z řeholnic jen pro ty, jejichž „řeholní rodina tento ritus používá podle starobylého zvyku nebo na základě nového schválení“ (*OCV 1970, Praenotanda 4c*). Od panen žijících ve světě je vyžadováno: aby nikdy nebyly provdány ani zjevně nežily způsobem odporujícím panenskému stavu; aby svým věkem, soudností a charakterovými vlastnostmi dosvědčenými souhlasným svědectvím věřících skýtaly záruku vytrvání v mravní čistotě a ve službě církvi a bližním; aby byly k zasvěcení připuštěny místním biskupem.

Obnovený ritus zveřejněný 31. května 1970 byl přezkoumán a aprobován komisí se všemi bezprostředně zúčastněnými dikasterii: Kongregací pro

bohoslužbu, Kongregací pro řeholníky a světské instituty, Kongregací pro víru a konečně i Svatým Otcem při audienci Kongregace pro bohoslužbu (*srv. dopis Msgr. A. Bugniniho ze 14. 5. 1970, archiv SCRIS*).

EXISTENCE PANENSKÉHO ZASVĚCENÍ V PRŮBĚHU DĚJIN A V NOVĚJŠÍM ZÁKONODÁRSTVÍ CÍRKVE

Papež Pius XII. v apoštolské konstituci *Sponsa Verbi* píše: „Církev – když přijala slib nebo závazek panenství – nezrušitelně zasvěcovala pannu Bohu a církvi slavnostním aktem, který se právem řadí mezi nejkrásnější památky starobylé liturgie, a zřetelně ji odlišovala od těch, které se zasvětily Bohu jen soukromým slibem.“ Panenské zasvěcení je tedy od počátku veřejným závazkem, který uvádí pannu do „veřejného stavu“.

Bylo *votum virginitalis* slavným slibem? Není jednoduché ani moudré projektovat do prvních křesťanských století takovéto jasné právní pojmy. Zdá se být jisté, že takový slib zneplatňoval manželství jako později slavná profese. P. Haegy k tomu píše: „Tento slib bezpochyby vytvářel právní stav. Bylo by ovšem příliš zjednodušeným přenášením moderních pojmů do antiky, kdybychom chtěli tvrdit, že *consecratio* odpovídalo slavnému slibu a *propositum* pouze jednoduchému (soukromému) a zveličovat tak rozdíl mezi nimi. *Consecratio* však nelze přirovnávat k jednoduchému úkonu zbožnosti, který by měl sloužit jen k uctění panenství a k povzbuzení. *Consecratio* posvěcuje závazek a uskutečňuje zasnoubení mezi pannou a Kristem, kterého zastupuje biskup.“ (*Paměti, 1924*) Zasvěcené panny představovaly tedy skutečně veřejný „zasvěcený stav“ – oficiální stav Bohu zasvěceného života. Církev zasvěcovala pannu, kterou vyvolila a uvedla do nového stavu.

V církevním právu z roku 1917 už není ani zmínka o tomto krásném zvyku, který časem upadl v zapomenutí.

Ritus zasvěcování panen z roku 1970, který se vrací k původnímu hlubokému chápání panenství, zavádí novou praxi – nebo spíše obnovuje starou praxi – ustanovením o zasvěcování panen žijících ve světě. Toto zasvěcení předpokládá neodvolatelné rozhodnutí k celibátu pro Boží království a zahrnuje snoubenecké spojení s Ježíšem Kristem. Biskup se ptá panen přijímajících zasvěcení: „Chcete přijmout panenské zasvěcení a slavnostně se zasnoubit s naším Pánem Ježíšem Kristem, Božím Synem?“ A při předání prstenu říká: „Přijměte prsten jako znamení svého svazku s Kristem a zůstaňte věrně spojeny s Pánem.“

Jedná se zde o slib? Text ritu mluví o *proposito virginitalis*. Přestože konstituce *Sponsa Christi* se zdá užívat výrazy „slib“ a „závazek“ bez rozlišení, není jisté možné bez dalšího tvrdit, že *propositum* a *votum* jsou absolutní

synonyma. Člověk může být např. pevně rozhodnut žít v celibátě, aniž složí slib celibátu.

Podstata jednání však stále závisí mnohem víc na úmyslu jednajícího než na formulaci. Bohu je možné něco slíbit, aniž se použije slova „slibuji“. V benediktinské a dominikánské profesní formuli jsou beze vší pochyby obsaženy tři řeholní sliby, aniž jsou výslovně vyřčeny. Tak je pochopitelné, že *consecratio virginis* nebo spíš rozhodnutí pro panenství – *sacrum virginitatis propositum* – bylo už svatým Jeronýmem pokládáno za „všeobecný řádový slib“ v širším slova smyslu. Panna, která prosí o zasvěcení, se podle nového ritu (1970) zavazuje do konce života zachovávat panenství pro Krista a texty zasvěcení předpokládají trvalé svatební spojení s Božím Synem, závazek věčné věrnosti v lásce. Církev udělí panenské zasvěcení jen té, která je pevně rozhodnuta odevzdat se pouze a nezrušitelně Kristu. Cožpak v tomto výslovném závazku není plně obsažen slib a skutečnost věčného panenství? Slovo „slibuji“ v obřadu chybí, ale podstata slibu je přítomna. Je vysloven úmysl zavázat se navždy a církev jej slavnostně a oficiálně přijímá ve jménu Božím. Bylo by opravdu těžké nevidět zde se svatým Jeronýmem totéž jako skutečný řeholní slib. Já, který znám rozdíl mezi rozhodnutím, předsevzetím a slibem (*votum*) bych rád řekl: za podmínek, které zásvětný ritus pro *consecratio virginis* předpokládá, by dotyčná musela zřetelně vyjádřit, že nechce složit slib, aby se její zasvěcení (jen pro ten určitý případ) dalo pokládat za jednoduchý závazek, a ne za **slib**. (*Odpověď Kongregace pro bohoslužbu uveřejněná v Notitiae v březnu 1971*) Můžeme tedy konstatovat (podle mého názoru), že *propositum*, o kterém mluví *Ordo consecrationis virginum*, Pius XII., sv. Jeroným a další, není nic jiného než **slib** panenství, dokonalé čistoty; slib, který panna skládá a který biskup nejen přijímá a schvaluje, ale který oficiálně a slavnostně přijímá jménem církve. Slib, který biskupovi umožňuje pannu zasvětit.

Jistě se zde nejedná o soukromý slib ve smyslu dnešního církevního práva, nýbrž o veřejný slib (kán. 1192 z roku 1983), který pannu zařazuje do oficiálního stavu Bohu zasvěceného života, a to i když nevstoupí do řehole, sekulárního institutu nebo společnosti apoštolského života.

Slib panenství nebo dokonalé čistoty ani slavnostní obřad panenského zasvěcení nemá za následek neplatnost ani nezpůsobilost manželství, zatímco podle církevního práva z roku 1917 slavná profese ano. Dnes stejně jako tehdy je však nabíledni, že slib panenství (i časově omezený) je překážkou manželství. Kánon 1058 z roku 1917 praví: „Žádný jednoduchý slib nečiní manželství neplatným kromě určitých případů, pro které byl Svatým Stolcem vydán zvláštní předpis.“ To se týká jednoduchých slibů v Tovaryšstvu Ježíšovu. Nový kodex

stanoví v kánonu 1088: „Neplatné je manželství osob, které jsou slibem ustavičné čistoty vázány na řeholní společenství.“

Pro zasvěcené panny platí, že v kodexu z roku 1917, v novém kodexu z roku 1983, ani v žádné papežské vyhlášce není řečeno, že jejich slib nebo zasvěcení má stejné účinky jako slavné profese.

Problém lze nahlížet i z jiného hlediska. Řeholní slib je již zasvěcením, jak výslovně učí koncil. Neboť církvev, přijímající sebeodevzdání věřícího v jeho slibu, jej zasvěcuje Bohu. „Křtem sice zemřel hříchu a zasvětil se Bohu. Aby však mohl přijmout bohatší plody křestní milosti, chce se závazkem zachování evangelijních rad osvobodit od překážek, které by mohly bránit horoucnosti jeho lásky a dokonalému uctívání Boha, a intenzivněji se zasvětit Boží službě. Zasvěcení je tím dokonalejší, čím více pevností a trvalostí závazku zobrazuje nezrušitelné spojení Krista s jeho nevěstou církví.“ (LG 44) Ritus panenského zasvěcení pro řeholníky – muže i ženy – předpokládá „*solemnis benedictio seu consecrationis professi*“.

Kongregace pro bohoslužbu výslovně říká, že toto zasvěcení má stejnou působnost jako *consecratio virginum*: „Profesní rity *OPR (Ordo professionis religiosae)* a rity panenského zasvěcení (*OCV*) jsou svou podstatou skutečným zasvěcením.“ (Notitiae, III/1971) V témže spisu je uvedeno, že zřejmě „se u těchto různých ritů nejedná o vyšší a nižší stupeň zasvěcení; formule *OPR* není „slabší“ než formule *OCV*“. Obě zasvěcení, z nichž jedno zahrnuje tři veřejné sliby – chudobu, čistotu a poslušnost – jsou liturgicky rovnocenná.

PANENSKÉ ZASVĚCENÍ V NOVÉM CÍRKEVNÍM PRÁVU

Nový kodex nepřehlíží zasvěcené panny. Jsou jmenovány ve všeobecném oddílu o životě zasvěceném Bohu – s poznámkou, že nepatří k oficiálním formám zasvěceného života (*kán. 604*).

Církevní zákoník – podle principu uvedeného v kánonu 2 – se jednoduše zmiňuje, že panenské zasvěcení je udělováno aprobovaným ritem, a odvolává se na *Ordo consecrationis virginum*.

Stav panen zasvěcených Bohu je blízký institutům zasvěceného života (*srv. kán. 573-602*); tyto vyvolené duše skládají svatý slib (*srv. smysl slova propositum*) a jsou zasvěcovány diecézním biskupem podle aprobovaného liturgického ritu. Jako Kristovy nevěsty se dávají do služeb jeho církve.

Patří k duchu církve, aby zasvěcená panna převzala apoštolskou činnost podle pokynů místního biskupa. Tento apoštolát musí být ovšem slučitelný se zasvěceným stavem, který má vyznačovat celý život panny. Panna většinou vede samostatný život ve svém dosavadním prostředí – v rodině a ve společnosti. Panny se mohou sdružovat, aby se vzájemně posilovaly v povolání a podporovaly

se ve službách místní církve. Mohou vytvářet veřejná nebo soukromá společenství pod vedením a dohledem diecézního biskupa.

SLUŽBA

Panenské zasvěcení není svátost a udělovatel k němu nemusí mít zvláštní zplnomocnění. V celé tradici však je přijetí a zasvěcení panen ve jménu církve svěřeno biskupovi. Toto privilegium nesouvisí s podstatou panenského zasvěcení nebo se svátostnou mocí, která v tomto případě není nutná, ani s úřední nadřízeností, ale spíše s liturgickým obřadem, který předepisuje používání pontifikálií. Nejvyššímu pastýři diecéze ostatně přísluší vyvolit pannu a zasvětit ji službě místní církvi.

DISPENS OD SLIBU PANENSTVÍ

Je-li k tomu závažný důvod, je věcí biskupa udělit v určitém případě dispens. Dispens od slibu složeného po osmnáctém roce věku není už vyhrazena Svatému Stolci a současné církevní právo nepředpokládá, že by slib zasvěcené panny byl jeho věcí. Chce-li se však někdo ze zvláštních důvodů raději obrátit na Svatý Stolec, jde žádost přes *SCRIS* jako při řeholních sľibech. Kongregace pro bohosľužbu je totiž pověřena aprobačí obojího ritu a mocí své specifické kompetence bdí nad užíváním i dispensováním obecného práva. (*Srv. Regimini Ecclesiae universae, Codex z roku 1917.*) Kompetence Kongregace pro náboženství je dána pozitivně látkou dispense a právním výrokem, negativně tím, že tato látka nespadá do kompetence jiného dikasteria (s výjimkou *Propaganda fide* pro jí podřízené oblasti).

ŽIVOT ZASVĚCENÝCH PANEN

Kodex rozlišuje panny žijící o samotě a ve společenství. Všechny zasvěcené panny, ať už žijí samy nebo ve skupině, zvolily z lásky k Bohu způsob života příbuzný životu řeholnímu. Sľib radikálního následování Krista je zavazuje k příkladnému životu, který má být uprostřed velké rodiny lidstva výzvou a zároveň znamením. „Zasvěcená panna – jako oficiálně uznávané znamení a důležitá součást Božího lidu, k němuž patří a jemuž má pomáhat, aby se stával tím, čím z Božího milosrdenství jest a čím také má být každý pokřtěný – je povolána prorocky a ve vlastní zodpovědnosti představovat a předjímat a tím v naději uskutečňovat, co představuje a předjímat církev s nadějí a ohledem nejen na každého pokřtěného, ale na každého jiného člověka.“ (*Vita consecrata, XI/81*)

V dnešním světě dosvědčuje zasvěcená panna zapomínanou a přehlíženou hodnotu naprostého radikálního sebeodevzdání Kristu.

I osamělá zasvěcená panna je apoštolkou a slouží církvi. Je úkolem biskupa přesvědčovat se o apoštolských plánech zasvěcené panny, hodnotit je, schvalovat nebo ji upozorňovat na pastorační potřeby a zvát ke spolupráci. Samozřejmě se vždy musí jednat o činnost slučitelnou se zasvěceným životem.

Zasvěcené panny se mohou sdružovat, aby tím lépe mohly zachovávat své panenství a také, aby si mohly pomáhat v každodenním zasvěceném životě. Tato veřejná nebo soukromá společenství mají mít své stanovy aprobované biskupem.

Připojí-li zasvěcené panny ke svému slibu panenství slib poslušnosti biskupovi, svému představenému, jsou tím zavázány – v mezích pevně stanovených při skládání tohoto slibu – zachovávat mu poslušnost. Slib panenství tento závazek poslušnosti neobsahuje, ale je samozřejmé, že panny svým stavem Bohu zasvěceného života ve službách místní církve jsou povinovány hlubší poslušností biskupovi než ostatní věřící.

Panenské zasvěcení je podle *Ordo consecrationis virginum* veřejný akt a zasvěcená panna je stejně jako řeholníci znamením, eschatologickou předzvěstí nebeského království. Proto biskup, pokud to pokládá za vhodné, může panně uložit určitá cvičení nebo zapovědět některé činnosti; podle okolností může požadovat, aby panna nosila vnější znamení svého zasvěceného stavu.

Jako může dát biskup řeholním společenstvím své diecéze duchovního poradce, tak jej může určit i zasvěceným pannám; může ho pověřit, aby je doprovázel, pomáhal jim a podporoval je v Bohu zasvěceném životě a v apoštolátě.

Je spravedlivé a slušné zasvěcenou pannu za její služby v diecézi přiměřeně odměňovat. „Hoden je dělník své mzdy“, říká Písmo. Bylo by dobré, aby statuty nebo životní pravidla zohledňovaly toto hledisko, které má svůj význam i v zasvěceném životě.

PŘEDNOSTI NOVÉHO RITU

Je třeba děkovat Bohu, Otci veškerého milosrdenství, i církvi za dar znovuzavedeného panenského zasvěcení. Byl v něm zachován původní smysl a obnovený ritus mu dodal nový lesk. Těm, které se chtějí zasvětit Pánu, ale jsou určitými povinnostmi nebo zvláštním povoláním vázány ve světě, je umožněno žádat svého biskupa o panenské zasvěcení. Je to obohacení církve, nekonečná radost a stonásobná posila pro zasvěcené, nová plodnost pro apoštolát.

Osobně mohou využít tohoto dobra členky ženských sekulárních institutů. Našly by v něm povzbuzení a zdroj síly, znásobující výsledky jejich námah. Dalo by se namítnout, že se již zavázaly žít podle evangelijních rad. Jistě. Buďme si však vědomi, že mnohé se zavázaly jiným způsobem než slibem; že člen sekulárního institutu zůstává laikem a pracuje v církvi a ve společnosti osobně

v plné svobodě; a konečně že jeho závazek není slavnostně zveřejněn nebo potvrzen skrze *prex consecratoria*. Panenské zasvěcení by takovou osobu nezařadilo do veřejného stavu zasvěcení, neboť to je dáno už její příslušností k institutu, ale její spojení s Kristem by bylo slavnostním způsobem posvěceno a přijala by tak zvláštní milost a sílu.

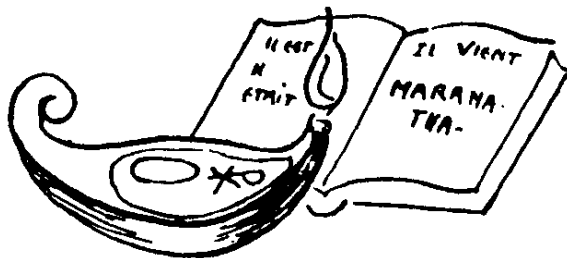
Nový ritus je však určen především pro ty, které se bez vazby na institut chtějí zasvětit a odevzdat Pánu posvěceným oficiálním svazkem, uznaným nejvyšším pastýřem diecéze, do jejichž služeb chtějí vstoupit a církvi. Tento návrat k pramenům zasvěceného života je zdravou obnovou, oprávněnou pomocí ženy v lidské společnosti, úkonem víry v možnost velkomyslného nasazení pro Krista a věrné poslušnosti ve všech životních situacích.

Consecratio virginum může být také šťastným řešením pro řeholnice, které ze zdravotních nebo jiných důvodů musí opustit svůj institut a často proti své vůli jsou dispenzovány od svých slibů. Od doby koncilu radí Kongregace pro náboženský život řeholnicím, které opouštějí svá společenství, a přesto chtějí zůstat zasvěcené Bohu, aby žádaly svého místního biskupa o přijetí do služeb diecéze jako zasvěcené panny. *SCRIS* dokonce v některých případech dispensovala od slibů s klauzulí, že dispens se ruší v okamžiku, kdy panna přijme *consecratio virginum*. Takové řeholnice se pak radují, že se nemusí vzdát zasvěceného života a pod autoritou biskupa mohou pokračovat ve svém naprostém odevzdání se Pánu.

Zasvěcená panna ať rozjímá o Panně Marii – nevěstě a matce Pána. Ať se učí napodobovat její ctnosti a následovat její bezpodmínečné odevzdání se do rukou Pána. Tím obohatí svůj život modlitby a plodnost panenství ve svém vlastním životě.

Msgr. Dorio-Marie Huot SMM (1914-2015)

SCRIS, Informace 2, XII/83

S POČTEM PANEN ROSTE RADOST JEJICH MATKY

svatý Cyprián z Kartága

Nyní budu promlouvat k pannám. Čím větší je jejich sláva, tím více potřebují péče. Jsou květem na ratolesti církve a skvostem duchovní krásy, jsou utěšeným mládím církve, neporušeným a neposkvorným dílem cti a chvály, jsou obrazem Božím zpodobujícím Pánovu svatost, jsou znamenitější částí Kristova stáda. Církev se jimi těší a její slavné mateřství v nich bohatě kvete do plodů: Čím více se rozrůstá počet panen, tím větší je matčina radost. K těmto pannám já nyní mluvím a je napomínám – spíše z lásky než z moci svého úřadu; ne, že bych já, poslední a nejmenší, plně si vědomý vlastní ubohosti, chtěl vystupovat jako nějaký přísný soudce, nýbrž proto, že snad jsem ve své starostlivosti obezřelejší a mám větší obavy z ďábových útoku.

Tato má ostražitost není neopodstatněná a mé obavy nejsou liché; pomáhají na cestě ke spáse a bdí nad životodárnými příkázáními Páně. Ženy, které se odevzdaly Kristu, odřekly se tělesných žádostí a tělem i duší se zasvětily Bohu, mají dovršovat své dílo, za něž je čeká velká odměna, a nemají se snažit pro nikoho jiného kráslit a nikomu jinému se nemají chtít líbit než svému Pánu. Od něho se také dočkají kýžené odměny za své panenství.

Uchovejte si, panny, opravdu si uchovejte to, čím jste už začaly být. Uchovejte si to, čím budete. Čeká vás velká mzda, velká odplata za vaši ctnost, nejvyšší odměna za vaši čistotu. Čím my teprve máme být, tím jste vy už být začaly: vy už v tomto životě máte slávu vzkříšení, jdete životem, aniž by se vás dotkl svou pozemskostí; zachováte-li si cudnost a panenství, jste jako Boží andělé. Jen ať vytrvá, ať zůstane pevné a neporušené to vaše panenství. Tak, jak statečně začalo, ať ustavičně trvá. Ať nehledí na skvělost náhrdelníků a bohatství šatu, ale na důstojnost mravů.

Slyšte hlas apoštola, kterého Pán nazval svým vyvoleným nástrojem a kterého Bůh poslal, aby hlásal a naplňoval nebeské příkazy. Říká: „První člověk byl utvořen ze země, je pozemský, druhý člověk je z nebe. My jsme na sobě nesli podobnost s tím člověkem, který pocházel ze země. Stejně tak poneseme i podobnost s tím, který je z nebe (1 Kor 15,47.49). Tuto podobu nese panenství a nese ji neporušenou, svatost ji nese a pravda.

sv. Cyprián z Kartága (Thascius Caecilius Cyprianus), biskup (asi 210-258)

Z traktátu O panenství

OPĚTUJTE NEKONEČNOU KRISTOVU LÁSKU SVOU TOTÁLNÍ A VÝLUČNOU LÁSKOU

svatý Jan Pavel II.

Milé sestry!

I.

Raduji se z této audience. Umožňuje mi setkání s vámi při vaší mezinárodní pouti k oslavě 25. výročí promulgace obnoveného ritu *Consecrationis virginum* 31. 5. 1970. Zdravím organizátory tohoto setkání i vás všechny, které jste se zde sešly.

II. Vatikánský koncil uložil vykonat revizi ritu panenského zasvěcení obsaženého v *Pontificale Romanum (Sacrosanctum Concilium, 80)*. Nešlo pouze o pečlivou revizi liturgických formulací nebo rituálních gest, ale o znovuoživení ritu, který po mnoho století nebyl používán, ritu vztahujícího se na ženy, které nežijí v institutech zasvěceného života. Zároveň s ritem byl znovu zaveden stav panen, který v kánonu 604 nového kodexu kanonického práva našel svou právní podobu, odlišnou od náboženských institutů.

Obnovený ritus a řád se tedy církvi vrátil. Je to dvojnásobný dar Pána, za který mu děkujete a nad nímž jásáte. Z něho chcete čerpat motivaci a inspiraci pro svou horlivost a angažovanost.

II.

Chtěl bych k vám promluvit s tou vřelou srdečností, s níž se biskupové prvokřesťanské doby obraceli na své panny. Rád se připojím k biskupské tradici srdečného Metoda Olympského, který jako první opěval křesťanské panenství, Atanáše z Alexandrie a Cypriána z Kartága, kteří nazývali panny „vybranou částí Kristova stáda“, Jana Chrystostoma, z jehož spisů vyzařuje mnohé, čím se může sytit duchovní život panen, milánského Ambrože věnujícího ve svých dílech mimořádnou pozornost zasvěceným pannám, Augustina z Hippo s jeho jasnozřivou a zevrubnou teologií panenství žitého pro Boží království, svatého a velkého biskupa Lva I., který je s největší pravděpodobností autorem nádherné zásvětné modlitby *Deus castorum corporum*, Leandra ze Sevilly a jeho vynikajícího dopisu sestře Florentině k jejímu panenskému zasvěcení.

III.

Při této významné příležitosti bych rád podtrhl některé stěžejní orientace, které vás musí vést ve vašem zvláštním povolání v církvi a ve světě.

Milujte Krista! On je základem a smyslem vašeho života. Pro zasvěcenou pannu – jak zdůrazňuje Leander Sevillský – je Kristus vším: ženichem, bratrem, přítelem, dědičným podílem, mzdou, Bohem a Pánem (*úvod Leandrových pravidel*).

Mysterium vtělení vnímají a vykládají Otcové jako sňatek. V linii Pavlovy interpretace smrti Páně: „Kristus tak miloval církev, že za ni vydal sám sebe“ (*Ef 5,25*). Také událost vzkříšení je nazírána jako svatební setkání Zmrtvýchvstalého s novým mesiánským lidstvem. Tak je velikonoční vigilie slavena jako svatební noc církve (*St. Asterio Amaseno, homilie XIX*).

Celý Kristův život je tedy ve znamení jeho sňatku s církví (*Ef 5,32*). Na tomto mysteriu máte, milé sestry, podíl skrze Ducha svatého a silou „nového duchovního pomazání“ (*Pontificale Romanum, Ordo consecrationis virginum, 16*).

IV.

Opětujte nekonečnou Kristovu lásku svou naprostou a výlučnou láskou. Milujte ho, jak si přeje být milován v konkretizaci života: „Jestliže mne milujete, zachovávejte má přikázání“ (*Jn 14,15.21*). Milujte jej, jak to odpovídá vašemu snoubeneckému stavu – převezměte jeho smýšlení (*Fil 2,5*), jeho životní styl – styl pokory a mírnosti, lásky a slitování, služby a radostné ochoty, neúnavné horlivosti pro čest Otce a záchranu lidského rodu.

Stav zasvěceného panenství činí chválu Krista spontánnější, naslouchání jeho slovu snadnější, službu Kristu radostnější – a častěji vám poskytne příležitost vzdát mu čest svou láskou.

Zasvěcené panenství však není privilegium, nýbrž Boží dar zahrnující vážný závazek uřednictví a následování Krista. „Následování Beránka“ v nebi (*Zj 14,6*) začíná na zemi vykročením po „úzké cestě“ (*Mt 7,14*). Vaše následování Krista bude tím radikálnější, čím větší je vaše láska k němu a čím jasnější je vám smysl panenského zasvěcení. V apoštolské adhortaci *Mulieris dignitatem* jsem při pojednání o evangelijním ideálu Bohu zasvěceného panenství připomněl, že „v Bohu zasvěceném panenství je vyjádřen radikalismus evangelia – všechno opustit a následovat Krista“ (*20*).

Uřednictví bude tím intenzivnější, čím hlubší je vaše přesvědčení, že Kristus je jediný učitel, jehož slova jsou duch a život (*srv. Jn 6,63*).

Milé sestry! Pamatujte, že vaše místo je u Ježíšových nohou jako Marie v Betánii (*Lk 10,39*): v naslouchání slovům milosti z jeho úst (*Lk 4,22*).

V.

Milujte církev! Ona je vaší matkou. Od ní jste skrze slavnostní obřad za předsednictví diecézního biskupa (*Ordo consecrationis virginum praenotanda, 6, str. 8*) obdržely dar konsekrace. Její službě jste byly zasvěceny. S církví se musíte cítit stále pevněji svázány.

Podle učení Otců se panny po přijetí panenské konsekrace od Pána stávají viditelným znamením panenství církve, nástrojem její plodnosti, svědectvím její věrnosti Kristu. Panny jsou také připomínkou orientace církve na budoucí dobra a živosti jejího eschatologického očekávání.

Vám, panny, přísluší velkomyslně být „pomocnou rukou“ své místní církve: hlasem její modlitby, výrazem jejího milosrdenství, pomocí jejím chudým, útěchou jejím zarmouceným synům a dcerám, oporou jejím sirotkům a vdovám. Mohli bychom říci: v době Otců se *pietas* a *caritas* církve z velké části projevovala srdcem a rukama zasvěcených panen.

To jsou směrnice a úkoly, které platí i dnes. Já sám jsem podtrhl antropologickou hodnotu povolání k panenství uskutečněnému v církvi. Je to cesta, na níž *virgo consecrata* realizuje svoji osobnost jako žena. Ve svobodně zvoleném panenství potvrzuje žena sama sebe jako osobu, tj. jako bytí, které Stvořitel od počátku chtěl pro ně samotné a současně uskutečňuje „osobní hodnotu svého ženství“ (*Mulieris dignitatem, 20*).

Virgo consecrata je, stejně jako žena žijící v manželství schopna snoubenecké lásky: v téže lásce je v církvi darem Bohu, Kristu Spasiteli i každému bratru a sestře.

VI.

Milujte Boží děti! Vaše totální a výlučná láska ke Kristu vás neodlučuje od lásky ke všem mužům a ženám, vašim bratřím a sestrám, neboť horizonty vaší lásky – právě proto, že patříte Pánu – jsou horizonty samotného Krista.

Podle apoštola Pavla stará se panna o věci Páně, aby byla svatá na duchu i na těle (*1 Kor 7,34*). Hledá to, co je nahoře, kde nachází Krista sedícího po pravici Boží (*Kol 3,1*). To vás však nezprošťuje účasti na velkých utrpeních „pozemského města“, jeho úzkostech a zápasech, konfliktech a smutcích vyvolaných válkami, hladem, nemocemi a šířící se kulturou smrti. Mějte milosrdné srdce, které se podílí na trápení bratří! Zasadujte se o záchranu života, za práva ženy, za respektování její svobody a důstojnosti.

Vy víte: „Vy, které jste pannami pro Krista,“ stáváte se „matkami v Duchu“ (*Ordo consecrationis virginum, 16*), v lásce spolupracujete na evangelizaci a kultivaci člověka.

VII.

Milujte Marii z Nazareta, první plod křesťanského panenství: pokornou a chudou snoubenku Josefa (*Mt 1,18*) „spravedlivého muže z domu Davidova“ (*Lk 1,27*). Maria se stala panenskou Matkou Božího Syna zvláště oním privilegiem a pro svoji věrnost Pánovu volání. Je dokonalým obrazem – ikonou – církve jako mystéria jednoty a lásky; obrazem církve v jejím bytí panny, nevěsty a matky.

Maria je též – jak poznamenává Leander Sevillský – vrcholem a prototypem panenství. Je tělem i duchem dokonale a plně tím, čím vy si ze všech sil přejete být: pannami tělem i duší, nevěstami naprostým a výlučným odevzdáním se Kristově lásce, matkami skrze Ducha svatého.

VIII.

Milé sestry! Maria je vaší matkou, sestrou a učitelkou. Učte se od ní plnit vůli Boží, přijímat jeho plán spásy, zachovávat jeho slovo, s ním čelit událostem života, chválit ho za „velké věci“, které učinil lidstvu. Učte se účastit na mystériu utření, učte se přinášet Krista lidem a prosit za všechny, kteří to potřebují.

Bud'te s Marií ve svatební síni, kde se slaví a kde se Kristus zjevuje svým učedníkům jako Mesiáš – ženich; bud'te s Marií pod křížem, na kterém Kristus obětuje svůj život za církev. Zůstávejte s ní ve večeřadle, v domě Ducha svatého, který se jako božská láska vylévá na nevěstu – církev.

S pomocí svaté Panny zůstaňte věrné. Nechť jsou vám příkladem panny, které po všechna staletí obohacovaly život církve.

At' vás provází ujištění mé vytrvalé modlitby a zvláštní požehnání.

Sv. Jan Pavel II., papež (1920-2005)

Mezinárodní pouť zasvěcených panen, Řím 2. června 1995

POVOLÁNÍ A ÚLOHA ZASVĚCENÝCH PANEN VE SVĚTLE ORDO CONSECRATIONIS VIRGINUM

Pierre Raffin

Obnova řádu zasvěcených panen je vzkříšením instituce prakticky již zapomenuté. Po promulgaci 31. května 1970 vstoupilo kanonické ustanovení v platnost roku 1983 zveřejněním nového Kodexu kanonického práva. 25. jubileum jeho obnovy je příležitostí k zamyšlení nad úkoly a přísliby plynoucími z tohoto ritu.

1. LITURGIE ZASVĚCENÍ

Významný je samotný název: *Ordo consecrationis virginum*. Nejstarší liturgická tradice ze 4. století používá tři výrazy: *consecratio*, *benedictio* a *velatio*. Výraz *consecratio* vyjadřuje velikou vážnost úkonu, která mu dnes byla opět přiznána. Mocí tohoto ritu si Bůh člověka *přisvojuje* – sv. Ambrož zde používá termín *persona sacrata*. Jde tedy o slavnostní úkon, který daleko přesahuje rámec pouhého žehnání.

V žádném případě to ovšem neznamená ustanovení osmé svátosti – jedná se o svátostinu. *Praenotanda* ji charakterizují jako „posvátné jednání nebo posvátnou skutečnost, patřící v nejšířším slova smyslu do sféry svátostí, aniž sama je – přísně vzato – svátostí“. Než byl ve 12. století slavnostně stanoven počet sedmi svátostí, označoval se slovem svátost každý posvátný úkon. Svátosti působí *ex opere operato* – tj. pouhým vykonáním posvátného úkonu. Svátostiny naproti tomu *ex opere operantis Ecclesiae* – skrze jednání a modlitbu církve. To ovšem nelze interpretovat tak, že skrze svátosti působí sám Bůh, kdežto svátostiny ponechává církvi; neboť celá liturgie je společným dílem Boha a jeho církve, a i nejposlednější svátostina se odvolává na posvěcující působení Boží. Lepší je vycházet z toho, že svátosti jsou ustanoveny Bohem a svátostiny církvi – ale i ony jsou účinné jen přispěním Ducha svatého. *Ordo consecrationis virginum* je jednou z nejstarších svátostin církve – nejpůvodnější texty pocházejí z doby církevních Otců.

Dnes církev obnovuje prastarý úctyhodný zvyk a uděluje tuto svátostinu nejen řeholnicím, ale i ženám žijícím ve světě. Rozdíl mezi obřadem jedněch a druhých je nepatrný – v klášteřích se příležitostně připojuje vyznání víry.

2. SLAVNOSTNÍ VEŘEJNÝ OBŘAD

Ordo consecrationis: tato slova znamenají, že při zasvěcování panen nejde tolik o úkon nějaké osoby nebo dokonce samého Boha prostřednictvím kněze, nýbrž spíše o úkon samotné církve jako takové. Z běžné řeči známe výraz „zasvětit se“, „zasvětit něčemu svůj život“ jako projev osobní angažovanosti pro něco. V rovině víry lze takto slibem zasvětit sebe Bohu. Nový *Ordo professionis religiosae* zavedl *Sollemnis benedictio seu consecratio professi* (slavnostní žehnání nebo svěcení slibu), které je blízce příbuzné *Sollemnis prex consecrationis* (slavnostní konsekrační modlitbě) panenského zasvěcení. I když této modlitbě je předřazeno *Castitatis propositi renovatio* (obnova předsevzetí čistoty), ona zůstává nejdůležitější a nejcharakterističtější částí ritu.

Svátostinu panenského zasvěcení oslavuje diecézní biskup – *Episcopus Ordinarius loci*. Mocí jeho úřadu přijímá panna Krista jako ženicha: „*Vultis consecrari ac Domino nostro Iesu Christo, summo Dei Filio, sollemniter desponsari?*“ (Chcete být zasvěcena a slavnostně zasnoubena našemu Pánu Ježíši Kristu, nejvyššímu Synu Otce?) Tato idea je znovu převzata kánonem 604 CIC. Zasvěcená panna se stává eschatologickým obrazem církve jako Kristovy nevěsty – *Imago eschatologica Sponsae caelestis*. Prostřednictvím církve (jejímž je stavebním kamenem) slaví panna svůj mystický sňatek s Kristem. Její spojení s Kristem a církví je prvořadé: cesta nevede od zasvěcené panny k biskupovi a skrze něho k církvi, ale vede k církvi a teprve potom k biskupovi, který je služebníkem církve a nástrojem zasvěcení – ne svou fyzickou osobou, ale svým úřadem (osoba je zaměnitelná a lidský vztah k ní je až na druhém místě). Podobně ctím biskupy, kteří mi udělili jáhenské, kněžské a posléze biskupské svěcení, ale na prvním místě je biskupský úřad těch, kdo mne ordinovali. Určitá žena je ovšem zasvěcena v určité diecézi a navazuje *úřední* vztah se svým (konkrétním) biskupem – je ale zasvěcenou pannou katolické církve a členkou řádu panen této církve.

Podle *Caeremoniale Episcoporum* z roku 1984 může ritus zasvěcení oslavovat se souhlasem diecézního biskupa kterýkoli katolický biskup (nejen jeho pomocný biskup).

Caeremoniale Episcoporum nepředpokládá přenesení tohoto úkonu z biskupa též na kněze – ne proto, že by se udílení této svátostiny přičítal větší význam než např. svátosti biřmování, kterou může udělovat kněz, ale protože zasvěcování panen je méně časté a nemá onen charakter naléhavosti jako biřmování – iniciační svátost.

Vhodné dny pro panenské zasvěcení jsou: neděle po Velikonocích, svátky související s mystériem vtělení, neděle vůbec, svátky Panny Marie nebo svatých panen.

Řádové sestry slaví své zasvěcení ve svém klášterním kostele, ženy žijící ve světě v katedrále – „*nisi res moresque loci aliud suadeant*“. Francouzské vydání rituálu k tomu dodává: „Normálně se zasvěcení koná v kostele, ve kterém přítomnost věřících dosvědčuje účast místního společenství na této události... a v němž vynikne důstojnost, kterou panna zasvěcením získává ve své místní církvi.“ Dobře poučeným křesťanům může sice ritus zasvěcení pomoci k pochopení hlubokého smyslu Bohu zasvěceného panenství, ale je otázka, zda mu porozumí i velká masa věřících. Protože jde o veřejný ritus církve, má být Boží lid k němu přizván – *pro opportunitate* – jak praví latinský text – v dalším se však doporučuje účast *uvědomělých* z Božího lidu.

3. POPIS OBŘADU

Koná se při mši po kázání – tím je poukázáno na jeho význam pro církev. Profesor René Metz k tomu píše: „Tak je obnovena prastará tradice, jejíž první stopy nacházíme v Pontifikálu svatého Aubina z Angers, pocházejícím z konce 9. století. Uprostřed 10. století zařazuje autor Římsko-germánského pontifikálu zasvěcení po evangeliu, později je vkládáno mezi epištolu a evangelium – až do zveřejnění nového bohoslužebného řádu v roce 1970. Po evangeliu jsou panny vyzvány, aby přistoupily – cestou k oltáři mohou zpívat dva verše Dan. 3,41-42. Tato část ceremoniálu se nachází už v pontifikálech ze 12.-13. stol. (Jedinou změnou je to, že tehdy byly panny volány třikrát a blížily se postupně – teprve po třetí výzvě došly až na své definitivní místo.)

Ritus může být doplněn symbolikou světla: po výzvě k přistoupení zapálí panny své lampy a kráčejí s nimi za zpěvu staré písně *Prudentes virgines*. Po homilii započne dialog mezi biskupem a pannami, jak ho známe z obřadu – pochází ze 13. století a je do jisté míry podobný jako při kněžském svěcení. Po něm následuje litanie ke všem svatým. Poslední prosba je vzata z Rituálu ordinace z konce 13. století: „*Ut has ancillas tuas benedicere, sanctificare et consecrare digneris.*“

Potom vysloví (nebo obnoví) kandidátky *propositum castitatis* (ženy, které budou žít dál ve světě) nebo řeholní sliby (řádové sestry). Přitom vkládají sepjaté ruce mezi dlaně biskupa – jako kandidáti kněžství při slibu poslušnosti – toto gesto pochází také z konce 13. století a vyjadřuje sebeodevzdání Kristu, kterého zde biskup zastupuje. Novokněži dává pak biskup políbení pokoje – toto obejmutí je z důvodu (ne)vhodnosti při zasvěcování panen vypuštěno.

4. PODSTATA PROPOSITA CASTITATIS

Zřejmě je třeba vysvětlit, jakého druhu je toto *propositum*. Mnozí autoři skutečně odmítají stavět je na roveň slibu (*ligamen sacrum*), který je neměnnou součástí zasvěceného života (*kán. 573 § 2*). Zasvěcené panenství je však *stabilis vivendi forma* (*kán. 573 § 1*), což vyplývá už z první biskupovy otázky: „*Vultis in sanctae virginittatis propositi ac Domini Ecclesiaeque servitio ad extremum vitae perseverare?*“ (*Ordo, 17*). Podle nejstarší tradice panna, která porušila slib, byla pokládána za cizoložnici a její skutek za zločin proti Kristu – neboť se věřilo, že církev nemá moc zprostit člověka jeho slavného slibu. (Tomáš Akvinský učil později jinak – *Summa Theologica 2a, 2ae, q, 88a,1*). Aniž je tedy *propositum* v přísném slova smyslu slibem, přísluší mu stejná důstojnost a stejná účinnost. Té, která ho vyslovuje, propůjčuje veřejný status zasvěceného života.

Proti tomu lze namítnout, že (na rozdíl od slibu) panenské zasvěcení podle nyní platného kodexu kanonického práva není překážkou zneplatňující eventuální sňatek. Toto protiřečení bude muset dříve či později Papežská rada pro výklad textů zákona z kodexu odstranit, neboť tradice jednoznačně toto zasvěcení mezi zneplatňující překážky sňatku zařazuje. Z toho je zjevné, jak vysoce hodnotí církev panenské zasvěcení a jak je důležité, aby je přijaly pouze ženy skutečně zralé, které si plně uvědomují dosah takového slibu.

Propositum tkví tedy v čistotě (*perfecta castitas*) a v následování Krista (*sequela Christi*), ale je jasné, že takto chápaná *sequela Christi* zahrnuje i ostatní evangelijní rady pro zasvěcený život (*kán. 573 § 1*), bez nichž by *propositum* ve smyslu evangelia nebylo opravdové.

5. VLASTNÍ ZASVĚCENÍ

Tím, že dnešní forma zasvěcení obsahuje pouze jedinou modlitbu, získává ušlechtilou jednoduchost. Je to nejstarší zásvětná modlitba, kterou známe. Začíná chválou vtělení a projevuje úžas nad tím, že Bůh se nespokojí navracením člověka do stavu původní nevinnosti, ale povzbuzuje ho k úsilí napodobit dokonalost andělů: panna, která se mu zaslibuje celým svým bytím, uskutečňuje tento ideál. Bůh však člověku dává ještě víc: naději na takové setkání s Kristem, že manželský svazek – jakkoli velkorysý a posvátný – je pro ně pouze nedokonalým obrazem. Složený slib uvádí pannu do niterného vztahu s nebeským ženichem. Modlitba pokračuje poukazem na to, že lidské stvoření by ovšem nemohlo po tomto ideálu toužit ani ho dosáhnout bez Boží pomoci. Další část modlitby je prosbou o posilu k překonání překážek, které se panně hojně staví do cesty, a o všechny panenské ctnosti: zdrženlivost, prozíravost, prostotu, mírnost, moudrost, rozvahu, něžnost, milosrdnou bliženskou lásku.

Někteří dnešní církevní historikové připisují tuto modlitbu svatému papeži Lvovi Velikému. V každém případě její text podivuhodně vyjadřuje spiritualitu OCV.

6. DRUH ZASVĚCENÍ

Skrze slavnou zászvětnou modlitbu se panna stává „posvęčenou osobou“ (*persona sacrata*). Synoda o zasvęčeném životě (říjen 1994) se pokusila stanovit definici zasvęčeného života. V návaznosti na II. vatikánský koncil připomíná, že vlastním a základním zasvęčením jsou svátosti – především křest, který podle svatého Pavla činí z člověka „nové stvoření“ a stačí k tomu, aby křesťan měl plnou účast na Boží milosti. Jde o Boží iniciativu uskutečnenou skrze církev a odpověď člověka, k němuž tato iniciativa směřuje. (Na této svátostné úrovni můžeme např. říci, že manželé také žijí zasvęčeným životem.) Všechny ostatní druhy zasvęcení lze chápat pouze na základě iniciačních svátostí, a to skrze analogii ve vztahu k těmto svátostem.

Podle *Lumen Gentium* se v životě pokřtěného uplatňuje univerzální povolání ke svatosti. Duchovní život je smysluplnou a „aktivizující“ odpovědí na toto povolání. Zasvęčený život lze potom chápat jako velmi originální a specifickou odpověď, která se vyznačuje radikalitou ve smyslu evangelia – především slibem čistoty žité v celibátu pro Boží království. Celibát pro Boží království je nejpodstatnější charakteristikou zasvęčeného života. Není-li zachováván, nedá se mluvit o zasvęčeném životě ve vlastním slova smyslu: *sequela Christi* ho ve své radikalitě předpokládá. Celibát je svěděctvím o výlučném sebeodevzdání Bohu a o jistotě přicházejícího Božího království. Je odpovědí víry na strhující Boží lásku ztělesnenou v Kristu. Činí zasvęčený život znamením církve. *Lumen Gentium* ostatně mezi ostatními evangelijními radami vyzdvihuje „drahocenný dar Otce mnohým, kteří (které) se nerozděleným srdcem plně darují Bohu v panenství nebo celibátu“. V průběhu dějin je po mučednictví první formou zasvęčeného života panenství.

Persona sacrata je tedy v plném slova smyslu křesťan, žijící zasvęčeným životem, který odpovídá na Boží volání – a to formou zasvęčeného života oficiálně uznanou církví – a který usiluje o to, být zde plně pro Boha a pro bližní. Podle toho: zasvęčená panna je křesťanka, která – posilněna liturgickým zasvęčením přijatým od biskupa – je *signum transcendens amoris Ecclesiae ad Christum, imago eschatologica Sponsae caelestis vitaeque futurae (Praenotanda, 1)*.

Panenské zasvęcení nelze v žádném ohledu klást na roveň kněžské ordinaci. Je třeba zcela jasně rozlišovat mezi panenským zasvęčením a úřadem nebo úkolem, který biskup může svěřit ženě přináležející do jeho diecéze. Jestliže

biskup povolá zasvěcenou pannu k nějaké misi, může to být dobré, ale právě tak se může spokojit se *servitium Ecclesiae proprio statui consonum* (služba odpovídající vlastnímu stavu) podle kán. 604 § 2. Dnes, kdy se požadavky na kněžské svěcení žen stávají téměř posedlostí, je důležité nezaměňovat perspektivy a od panenského zasvěcení nežádat, k čemu není určeno. Ono není „misionářským úkolem“ ani „misijním závazkem“; ale právě tak *propositum* není ničím bez zasvěcení.

7. CÍRKEV ZASVĚCUJE

Servitium, na které se vztahuje kánon 604 § 2, definuje velmi dobře Silvia Recchi: „Zasvěcená panna je vznešeným znamením toho, jak církev opětuje lásku nebeského ženicha. Do jisté míry zobrazuje celou církev – svým povoláním Kristovy nevěsty ji ztělesňuje. Je to její úkol: vlastním životem prorocky poukazovat na tajemství snoubenecké lásky mezi Kristem a církví – naznačovat, čím církev již jest a čím se má stát celé lidstvo.“

Právě to je první a nejpřednější úlohou, kterou panna musí plnit v srdci té místní církve, v níž přijala své zasvěcení. Jsou-li jí v okrsku té určité církve uloženy i jiné úkoly – pastorační, apoštolské nebo charitativní (jak předpokládají *Praenotanda* 2) – může je samozřejmě převzít, i když nutně nepatří k jejímu životnímu stavu – za předpokladu, že nijak neomezují její povolání a svědectví.

A ještě S. Recchi: „Snoubenecký vztah ke Kristu zářící v centru panenského zasvěcení je vlastní všem zasvěceným a zcela zvláště těm, které žijí kontemplativním životem v kláštorech. Zasvěcené panně však beze vši pochyby propůjčuje nejsilnější, nejvlastnější a nejcharakterističtější charismatickou identitu.“

Texty ritu *OCV* dostatečně dokládají a zdůvodňují jeho duchovní povahu. Církevní Otcové ve svých spisech komentují a rozvíjejí perspektivy, které tento ritus otvírá. Papež Jan Pavel II. v tom výrazně pokračuje svým apoštolským listem *Mulieris dignitatem*, který má základní význam pro dnešní intenzivní diskusi o povolání a úloze ženy v církvi a ve světě.

Jako dnes nelze mluvit o křesťanském manželství bez zmínky o jeho vztahu k celibátu pro Boží království, tak nelze mluvit o zasvěcené panně, aniž bychom zároveň viděli ženu – manželku a matku. Povolání zasvěcené panny, která je též „manželkou“ a „matkou“, je pochopitelné jen v analogii k povolání provdané ženy a tělesného mateřství.

Panně nebrání její zasvěcení připojit se k některé duchovní rodině a utvářet svůj život více nebo méně ve spiritualitě benediktinek, karmelitek, dominikánek nebo františkánek, stejně jako diecézní kněz může svůj úřad obohatit příslušností k nějaké duchovní rodině; její kořeny nicméně zůstávají

nadále *in medio Ecclesiae*. Její první „kontaktní osobou“ je světicí biskup – nejdůležitější duchovní vůdce zasvěceného panenství – skrze něhož přijímá svůj konkrétní status a jemuž pravidelně skládá účty. Tím se podstatně liší od těch, které žijí v řeholních nebo sekulárních zřízeních.

8. SNOUBENECKÉ ZASVĚCENÍ

Insignie panenského zasvěcení jsou: prsten, podle přání závoj a případně breviář. Původně byl dlouhou dobu jediným vnějším znamením závoj (jeho používání je dokumentováno od konce 4. století). Znovu byl zaveden v analogii ke svatebním zvykům tělesného manželství jako symbol podobnosti vztahu mezi pannou a Kristem se vztahem novomanželského páru.

Prsten se začal používat později – a sice kolem roku 950 v ritu Římsko-germánského pontifikálu – se stejným účelem jako závoj.

Breviář přijímá panna teprve od 15. století (podle Římského pontifikálu z roku 1497). Jeho předávání bylo zavedeno především pro ty, které měly své místo v chórové službě. Je vhodný i dnes, když výslovným přáním posledního koncilu je modlitba hodin pro všechny pokřtěné.

Žít opravdově jako zasvěcená panna není snadné. Tento způsob života nepředpokládá jen citovou a duševní zralost, ale také sílu k osamělosti – zejména když se žije uprostřed bohatých mezilidských vztahů. Vyžaduje právě ty křesťanské ctnosti, které uvádí zásvětná modlitba. Cožpak je možné jít za takovým povoláním bez předchozí přípravy? A to v čistě lidské oblasti (vnitřní rovnováha, schopnost žít osaměle, a přitom se lidsky rozvíjet – aby platila slova kardinála Danneelse: „Zasvěcené panny nejsou ty, které zůstaly na ocet!“) i v oblasti duchovní (biblické a liturgické vzdělání; křesťanská nauka...). Jen za těchto předpokladů může *být ordo consecrationis virginum* užitečný světu i církvi.

*Pierre René Ferdinand Raffin OP, biskup (*1938)
Mezinárodní pouť zasvěcených panen, Řím, Letnice 1995*

ŽIVOTNÍ STYL ZASVĚCENÉ PANNY JAKO ZNAMENÍ SNOUBENECKÉ LÁSKY CÍRKVE KE KRISTU

Ignazio Calabuig

Ke správnému výkladu na dané téma je asi třeba změnit pořadí obou pojmů – nejprve budeme rozjímat o snoubenecké lásce církve ke Kristu a potom sledovat, jak život zasvěcené panny může být živoucím a viditelným znamením této lásky.

CÍRKEV – NEVĚSTA

V tajemném vztahu mezi Kristem a církví je Kristus ženichem a církev nevěstou. *Mysterium dilectionis*, intimní spojení mezi vtěleným Slovem – Kristem a novým Božím lidem – církví, ustanovenou jeho vtělením, smrtí a zmrtvýchvstáním – znázorňuje teologie metaforou manželské lásky a jednoty. Tak se vyjadřuje i Písmo svaté, podání Otců, liturgie a učitelský úřad církve. Stejně mluví též mystikové a duchovní učitelé všech dob. Pro teology je to vůdčí motiv výkladu podstaty církve – mystéria sjednocení.

Významných a charakteristických poznatků a zkušeností z těchto různých pramenů je tolik, že zde není možné je ani shrnout. Necht' alespoň některé z nich vytvoří patřičné klima pro naše úvahy: ovzduší úžasu nad tím, jak se vtělené slovo láskyplně sklání k církvi – naší matce.

Celým Písmem svatým prochází téma snoubenecké lásky Boha k jeho lidu – lásky zdarma dané, horoucí a žárlivé. Zvláště proslulé jsou v tomto ohledu texty proroka Ozeáše (2,16; 18,21-22), Izaiášovo zdůrazňování vášnivé Boží lásky k Jeruzalému – nevěstě (54,1-8) a opěvání její krávy (62,1-5), úryvky synoptických evangelií, v nichž Ježíš je uznáván a pozdravován jako Mesiáš – ženich (Mt 9,14-15; 25,1-13; Lk 12,36), perikopy Janova evangelia bohaté na svatební symboliku (2,1-12; 3,29-30; 12,1-8; 20,11-18), stěžejní úryvek listu Efesanům (5,21-33) a 2. list Korint'ánům (11,2). Též vize Apokalypsy (19,6-8), v níž Boží království je líčeno jako svatba Krista s církví, jako uskutečnění smlouvy, jako láska ženicha – Krista – k církvi.

Z přebohatých spisů církevních Otců jsem vybral text svatého Ambrože († 397), traktát ze vzácné knížečky O mystériích. V této pasáži se tematika snoubenecké lásky mezi Kristem a církví odvíjí od svátostného prožití křtu:

Kristus, když vidí svou církev v oslnivě bílém šatu – nebo očištěnou duši, omytou v koupeli znovuzrození, praví: „Jak jsi krásná, moje přítelkyně, ano,

jak jsi krásná!“ (*Pís. 4,1*). „Pojď z Libanonu, moje nevěsto, pojď z Libanonu.“ (4,8). A opět mluví Bůh: „Jak jsi krásná a líbezná, lásko, ve svých půvabech.“ (7,7). Církev mu odpovídá: „Pevně tě držím a nepustím tě, dokud tě nezavedu do domu své matky, do pokojíku své rodičky.“ (3,4). Pán Ježíš Kristus, pohnut touhou tak veliké lásky, krásou jejího šatu a její milosti (neboť v těch, kdo byli očištěni, není již poskvrný hříchu) říká církvi: „Polož si mne na srdce jako pečeť, jako pečeť na své rámě.“ (8,6). „Jsi ozdobená, moje milovaná, jsi celá krásná, nic ti nechybí! Polož si mě jako pečeť na srdce.“ (*Sv. Ambrož: O mystériích 7,37*)

Také liturgie je velmi citlivá k mystériu církve jako nevěsty. Reflektuje přesvědčení víry, že Kristus při slavení božských tajemství se vždy sjednocuje se svou milovanou nevěstou církví (*II. VK – konstituce 7*). Téma církve – nevěsty významně ovlivnilo obnovenou liturgii, zejména v ritech řeholní profese, panenského zasvěcení, svěcení kostela a v některých formulacích denní modlitby církve o svátcích Matky Boží. Budu zde citovat alespoň jednu prefaci římské liturgie: „Ve viditelné stavbě chrámu poznáváme obraz tvé církve, kterou jsi vyvolil za nevěstu svého Syna a matku velkého zástupu dětí, jež má shromáždit u tebe, oděná slávou.“ (*Římský misál*)

Církevní magisterium po všechny časy připomíná obraz církve jako nevěsty. Když II. vatikánský koncil uvádí podoby církve, jimiž Zjevení zobrazuje její nejvnitřnější bytí, korunou všech ostatních je podoba nevěsty: církev je nazývána „nebeský Jeruzalém“ a „naše matka“ (*Gl 4,26; Zj 21,10*), „čistá nevěsta neposkvrněného Beránka“ (*Zj 19,7;21,2,9; 22,17*), nevěsta, kterou „Kristus miluje a vydal se za ni, aby ji posvětil“ (*Ef 5,26*), s níž se spojil nerozlučným svazkem, stále ji živí a stará se o ni (*Ef 5,29*), a kterou – když ji očistil – zasnoubil sobě v lásce a věrnosti (*Ef 5,25*). A konečně: kterou provždy naplnil nebeskou milostí, abychom mohli poznat jeho lásku k nám, přesahující každé poznání (*Ef 3,19*). (*Konstituce Lumen gentium, 6*)

Kdybychom se zeptali církve: „Kdo jsi? Co říkáš sama o sobě?“ Vyznala by z hloubi sebepoznání plna radosti: „Jsem nevěstou Krista.“

Vybral jsem tyto texty – a s lítostí se vzdal mnoha dalších – abychom pod jejich vlivem s úctou a obdivem přistoupili k tajemství lásky mezi Kristem a církví – ženichem a nevěstou – a tím také ke vztahu mezi Kristem a zasvěcenou pannou.

CÍRKEV – NEVĚSTA, MATKA A PANNA

Viděli jsme, že obraz nevěsty je k pochopení vztahu mezi Kristem a církví nejnvhodnější. Musí však být doplněn obrazem matky a panny. Plodné mateřství a neporušené panenství církve vyplývá ze samotné skutečnosti, že je Kristovou nevěstou. Svědectví Otců a liturgie o této věci jsou nesčetná. Zvláště významné místo zde zaujímá doporučená homilie při ritu panenského zasvěcení a modlitba při svěcení kostela.

„Kristus svým působením, učením, a především velikonočním tajemstvím založil církev, která je podle jeho vůle pannou, nevěstou a matkou: pannou neporušeností své víry, nevěstou svým nezrušitelným spojením s Kristem, matkou zástupem svých dětí.“ (*OCV*)

„Toto místo je znamením tajemství církve, která – posvěcena Kristovou krví – je jím vyvolena jako nevěsta, panna neporušeností své víry, plodná matka v síle Ducha svatého.“ (*Ritus svěcení kostela a oltáře*)

V církvi je skryto mystérium Izraele povznesené na vyšší úroveň; jako společenství izraelských synů bylo Hospodinovou nevěstou, síónskou pannou, matkou a vlastní národů, tak společenství církve je univerzální matkou a neporušenou pannou. Její mateřství neumenšuje panenství, neboť podobně jako Matka Páně rodí své děti vírou a silou Ducha svatého.

Panenskost a věrná láska církve – Kristovy nevěsty – má toužebné přání a cíl: rozšířit své mateřství na všechny národy, „aby Kristus byl prvorozený z mnoha bratří“ (*Řím 8,29*). Mateřství – plození božského života – vyžaduje radikální panenskost srdce; tím je zjevné, že Duch svatý působí jen tam, kde nevládne klam, lež a rozdvojení.

Církev je tedy současně panna, nevěsta a matka. K tomuto trojzvuku můžeme připojit další: učednice, služebnice, královna. Učednice – neboť trvale sedí u nohou jediného učitele, naslouchajíc a přijímajíc jeho slovo (*Mt 23,8*); služebnice – protože s Kristem a jemu podřízená je stále ve službách díla vykoupení; královna – povoláná jako nevěsta k účasti na slavné vládě svého ženicha – krále slávy (*Římský misál, Gloria*).

SKUTEČNOST, ZNAMENÍ, METAFORA

Postavení nevěsty je vlastní **celé církvi** jako mystickému tělu Kristovu a Božímu lidu. Všichni členové církve, muži i ženy, žijící v manželství i celibátu, mají podíl na bytí a důstojnosti Kristovy nevěsty. Na symbolické, historické a lingvistické úrovni se však církev jako Kristova nevěsta více zviditelňuje v ženě; zejména v ženě zasvěcené Bohu. V oblasti metafory „Kristus – ženich, církev –

nevěsta“ je ve skutečnosti nejvýraznějším znamením církve *virgo consecrata*, když se celým svým bytím, tělem i duší – podobně jako církev – výlučně odevzdává lásce a službě Kristu a jeho království. Nejedná se však o znamení v tradičním smyslu. *Virgo consecrata* není znamením nevěsty církve na základě slovní nebo figurativní shody, nýbrž silou svého existenciálního stavu a křesťanské volby, neboť viditelně žije neviditelnou skutečností vyjádřenou názvem „církev – Kristova nevěsta“.

VIRGO CONSECRATA – KRISTOVA NEVĚSTA

Dosud byla řeč o církvi – Kristově nevěstě, o níž jsme rojíali v její realitě mystického těla Kristova. Podle církevních Otců lze o zasvěcené panně říci totéž, co o církvi. *Virgo consecrata* není Kristovou nevěstou na základě subjektivní volby, nýbrž vnitřní účastí na snoubenectví církve, na němž se v rituálním úkonu podílí skrze své osobní rozhodnutí a skrze Ducha svatého. Už křest uvádí pannu do tajemství církve jako Kristovy nevěsty – zasvěcením se tato účast prohlubuje a zvyrazňuje; panna se stává jeho viditelným znamením.

Ritus z roku 1970 znovu předkládá – v kontinuitě s tradicí – bez odchylek a emocionálních ústupků jednomyslné učení svatých Otců a stávající intenci liturgie: podstatným prvkem panenského zasvěcení je osobní snoubenecký vztah mezi Kristem a zasvěcenou pannou, konstituovaný obřadem zasvěcení (*I. M. Calabuig, R. Barbieri: Consecrazione delle vergini*). Texty jsou jasné. V homilii doporučené k obřadu říká biskup pannám:

„Zastánce, Duch svatý, který oživující vodou křtu učinil vaše srdce chrámem Nejvyššího, necht' vás dnes posilní skrze panenské zasvěcení novým duchovním požehnáním a nově vás zasvětit všemohoucímu Bohu. Ať vás povýší k důstojnosti Kristovy nevěsty a spojí vás nezrušitelným poutem s Božím Synem.“ (*OCV, 16*)

Tradiční učení je znovu potvrzeno: v řádu milosti je zasvěcená panna Kristovou nevěstou.

Žádnému věřícímu člověku však nesmíme upírat důstojnost Kristovy nevěsty, jíž je na základě křtu a příslušnosti k církvi (*S. Bernard: Sermones super cantica canticorum*). *Virgo consecrata* není Kristovou nevěstou v protikladu k ostatním věřícím církve, nýbrž v prohloubení a znásobení této skutečnosti. Své snoubenectví založené na křtu a příslušnosti k církvi prohlubuje životním rozhodnutím, zasahujícím její existenci (zřiká se pozemského manželství) a darem Ducha svatého, posilujícím její poslání žít výlučně pro Kristovu lásku a službu jeho království. Tak se stává viditelným znamením snoubenectví církve.

Nesmíme přitom zapomenout, že výraz „Kristova nevěsta“ je metafora. Skutečností je vnitřní společenství milosti, božského života a lásky, které se ustavuje mezi Kristem a zasvěcenou pannou. K vyjádření této nepopsatelné

skutečnosti používá teologie i církevní poezie, stejně tak jako biblická tradice obraz ženicha a nevěsty. Je to veskrze legitimní, neboť vznešená velikost spojení lásky a milosti mezi Kristem a pannou se nedá ničím jiným lépe vyjádřit. Každá metafora ovšem zčásti platí a zčásti také neplatí. Jemná léčka každé metafory je v tom, že původní „je to jako“ transponuje do absolutního „je to“, které ovšem nemůže identifikovat tu část, jež neplatí. Neříkám to proto, abych zmenšil nadpřirozenou skutečnost milostiplného sjednocení panny s Kristem – realitu, kterou pokládám za mnohem větší než jak ji metafora „ženich – nevěsta“ může vyjádřit. Chci jen upozornit, že teologii, askezi a celou mluvu nelze stavět pouze na metafoře. Používejme ji s bdělou pozorností – ať zůstane v té oblasti, která jí náleží: ať je to pomoc k pochopení tajemství, a ne kliše a podnět nejistých teologických úvah. Zkušenost ukazuje, že ty panny, které budují svůj život na paradigmatu snoubeneckého vztahu ke Kristu, používají tuto metaforu velmi opatrně, aby nebanalizovaly a nezpochybňovaly velkou a čistou skutečnost; aby nečinily otřepané schéma z toho, co je vždy znovu východiskem duchovního vztahu.

LÁSKA – ZNAMENÍ

Nyní vyložím, na kolik je život zasvěcené panny znamením snoubenecké lásky církve ke Kristu. Snoubenecká láska je vzájemná – mezi Kristem a církví. V teologické literatuře se však častěji setkáváme s aspektem Kristovy lásky k církvi než naopak. Pavel VI. shrnuje tuto nauku, vyskytující se v celé historii křesťanské spirituality:

Co nám říká alegorie Beránkovy svatby (*Zj 19,7-9*)? Jakým právem se církev nazývá Kristovou nevěstou? Právem lásky nad všechnu lásku. Lásky Krista k jeho církvi, kterou lze v určitém smyslu přirovnat k lidskému manželství, jež ovšem podstatně a propastně přesahuje. Teologové a mystikové označují jednotu mezi Kristem a lidstvem nastalou vtělením *coniunctio nuptialis*. Tato jednota je dále stvrzena tím, že „Kristus sám sebe vydal za církev“ (*Ef 5,25*). Říká se, že církev je tajemství. Teď alespoň víme, jakého druhu je toto tajemství. Je to tajemství zamilování Boha skrze Krista v Duchu svatém do světa, lidstva, církve. Církev by se mohla nazývat: „Tak miluje Bůh“ (*Jn 13,16*) – „Převelikou láskou“ (*Ef 2,4*). Nebo: „Kristus nás miloval“ (*Ef 5,2; 2 Tes 2,15*) atd. Z toho vyplývá intimní a nezrušitelné spojení a zároveň i distance mezi Kristem a církví. Poznáváme, že církev neexistuje sama ze sebe a pro sebe, ale patří Pánu. Je Kristova. Od něho má svou důstojnost, posvěcující sílu, pokornou a vznešenou královskou čest. Není jen nástrojem, ale i podmínkou spásy, neboť v ní se uskutečňuje láska a plán Pána; v ní je oslavován Bůh skrze vítězné

nanebevstoupení lidské přirozenosti; ona je místem našeho setkání s Kristovou láskou k nám. Sv. Řehoř Veliký ji nazývá „svatební síni“ (*Hom. 38*).

Zdůrazňování lásky církve ke Kristu je méně časté. Snad zde hraje roli rozpačité poznání vlastní slabosti, omezenosti lidské lásky ve srovnání s nekonečnou láskou Kristovou. Církev ví, že je „svatá“ přítomností Boha, Krista, Ducha svatého; ví ale také, že se skládá z lidí – slabých a hříšných. Sv. Hilarius se nerozpakuje nazývat ji „hříšnici“ (*Hans Urs von Balthasar: Nevěsta Slova*).

SNOUBENECKÁ LÁSKA

Metafora nevěsty, používaná s nezbytnou obezřetností, je bezpochyby nejvhodnější ke znázornění lásky církve a následně lásky zasvěcené panny ke Kristu.

Snoubenecká láska je svou povahou totální a výlučná, neboť se milovanému odevzdává bez rezerv a nerozděleným srdcem. Nechce nikdy přestat ani se zmenšit, vzpíná se do budoucnosti, chce zaplnit celý život a přetrvat i smrt. Je plodná, otvírá se životu, sjednocuje milujícího a milovaného „vjedno“. Spojuje oba ve stejném smýšlení, životním stylu, ve starostech a námahách. „Je silná jako smrt“ (*Pís 8,6*), nezměřitelná, horoucí, nelze ji ničím „koupit“ – kdyby někdo nabídl celý svůj majetek za lásku, jako ničím by jí pohrdl (*Pís 8,7*).

To je opravdová snoubenecká láska. Taková je analogie lásky zasvěcené panny ke Kristu. Jako nevěsta v Písni písní říká *virgo consecrata* Pánu: „Patřím svému milému“ (*Pís 7,11*).

Jak jsem již řekl, snoubenecká láska působí, že milující přijímá smýšlení a způsob života milovaného, podílí se na jeho dílech, námahách a starostech. To se mi zdá být předpokladem lásky zasvěcené panny ke Kristu – jak ji může žít a projevovat.

Z metafory „nevěsty“ vyplývá další: „učednice“. *Virgo consecrata* přijímá svého ženicha jako učitele života, jehož slovům naslouchá s láskyplnou pozorností. Je učednicí, která s láskou usedá k nohám Mistra (*Lk 10,39*). Tato perspektiva nevěsty – učednice ukazuje ve světle Otců, liturgie a učitelského úřadu, jak by měla zasvěcená panna prožívat svou lásku ke Kristu a mohla tak být znamením lásky církve k Pánu.

Je to ideální obraz povzbuzující každou zasvěcenou pannu v jejích laických podmínkách. Obraz, s nímž by se měla vypořádat ve své vlastní situaci, při svých možnostech, senzibilitě, vzdělání – rozeznávajíc hlas Ducha svatého a respektujíc pokyny církve.

LÁSKA K BOŽÍMU SLOVU

Když chce II. vatikánský koncil názorně ukázat důležitost a účinnost Písma svatého v církvi, nazývá církev „nevěstou“: „Nevěsta vtěleného Slova – poučena Duchem svatým – usiluje o hlubší pochopení Písma svatého, aby mohla své děti trvale sytit Božím slovem.“ (*Dogmatická konstituce Dei verbum*, 23)

To je charakteristické. Církev zaujímá vůči Písmu svatému dvojí postoj: nevěsty – která z Písma slyší hlas svého ženicha a matky – která své děti živí Božím slovem.

Snoubenecký postoj církve vůči Písmu svatému je pochopitelný. Ze slov samotného Pána ví, že celé Písmo má v něm svůj styčný bod a své naplnění. Na stránkách bible znovu a znovu naslouchá Kristovým slovům, která „jsou Duch a jsou život“ (*Jn 6,63*). Nachází na nich tvář svého ženicha v nejrůznějších podobách: mírného a pokorného učitele, dobrého pastýře, knížete pokoje, milosrdného Samaritána. V dialozích Velepísně rozeznává preludium svého nepřetržitého rozhovoru s Pánem. V žalmu 45 (44) slyší svou svatební píseň – jako by byla napsána právě pro její svatbu. V evangeliu vidí téměř kroniku svých svatebních dnů slavených v lůně Panny, dokonaných na stromě kříže, oplodněných v časném jitru třetího dne. Posvátné texty jí ukazují zářící podobu nevěsty ozdobené drahokamy (*Iz 61,10*), proroctví a předobraz nového nebeského Jeruzaléma, který „sestupuje od Boha jako nevěsta okrášlená pro svého ženicha“ (*Zj 21,2*).

Církvi – nevěstě není zatěžko číst celé Písmo svaté jako deník své svatby s Kristem – hrozný a poutavý, tvrdý i jemný a něžný. Nikdy ho nepřestane číst a uctívat, protože nikdy nepřestane milovat a adorovat Krista.

Na této lásce církve – nevěsty se *virgo consecrata* podílí svým snoubeneckým stavem. Ano, ještě víc: je živým obrazem a viditelným znamením lásky církve k Písmu svatému.

Vůle církve je zřejmá: Písmo svaté nesmí zasvěcená panna nikdy dát z ruky! Kniha jejího ženicha musí být její nejoblíbenější každodenní četbou. Stále musí růst ve svém poznávání Písma; seznamovat se s církevními pravidly interpretace posvátných textů a pilně praktikovat *lectio divina*. Má však i další bratry a sestry seznamovat s Písmem svatým.

Bible je pro každého člena církve knihou života; pro každého věřícího platí vážné slovo sv. Jeronýma: „Neznalost Písma je neznalost Krista“. Kdyby se *virgo consecrata* provinila touto neznalostí, zpronevěřila by se svému povolání snoubenky a viditelného znamení lásky církve.

Je mnoho ženských postav, jejichž láskou k Písmu svatému se zasvěcené panny mohou inspirovat. Zvláště dvě mezi nimi vynikají: Marie z Nazareta,

Matka vtěleného Slova a pečlivá strážkyně Slova života (*Lk 2,19.51*) a Marie z Betánie, oblíbená učednice, která navzdory zvykům své doby usedá k nohám Mistra a naslouchá jeho slovům (*Lk 4,22*).

LÁSKA K TAJEMSTVÍ VYKOUPENÍ

Slavení mystéria spásy v určitých dnech roku podle vlastního časového rytmu pochází ze snoubenecké lásky církve ke Kristu. To je perspektiva II. vatikánského koncilu při pojednání o liturgickém roce.

Svatá matka církev pokládá za svou povinnost v určitých dnech během roku slavit svatou památku spásných tajemství svého božského ženicha (*konstituce Sacrosanctum Concilium, 47*).

U počátku této kultické památky spásných mystérií – stejně jako úcty k Božimu slovu – je snoubenecká láska církve ke Kristu.

Obraz nevěsty je v tomto případě obzvláště vhodný a účinný. Každá nevěsta milující svého ženicha s věností, úctou a láskou uchovává v paměti všechna výročí a významné události jeho života. Skutečnost však zde překonává metaforu. Slavením památky se činy ženicha zpřítomňují, aby se církev – nevěsta mohla na nich podílet, přijímat jejich spásný účinek a Kristu – svému ženichovi – projevovat vděčnou lásku.

Do tajemství svatby Krista s církví jsou pod různými zornými úhly a rozličnými akcenty integrovány svátky: Zvěstování Páně – vtělení Slova, Narození Páně, Zjevení Páně, Uvedení Páně do chrámu, Křest Páně, slavení smrti, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení Páně.

O slavnosti Zjevení Páně zpívá církev starou antifonu: „Dnes byla církev zasnoubena nebeskému ženichovi, v Jordáně omyl Kristus její viny. Mudrci s dary spěchají ke královské svatbě; voda se proměňuje ve víno a obveseluje hosty. Aleluja.“ (*Antifona k benedictus*)

Nevěsta církev tedy při slavení vykupitelských činů svého ženicha stále znovu prožívá svou svatbu s ním. Jak bylo ale již vícekrát připomenuto, tyto zážitky církve se reflektují v její dceři – zasvěcené panně; přecházejí na ni, přetrvávají v ní a pronikají její spiritualitu.

V průběhu dějin lze sledovat, že *virgines consecratae* věnovaly vždy liturgii velkou pozornost a lásku. Vyplývá to z vědomí jejich snoubeneckého stavu a zároveň svatebního charakteru spásných událostí, které liturgie slaví. Když zasvěcená panna spoluslaví svatá tajemství, staví se vědomě jako nevěsta před svého ženicha.

Virgo consecrata přijatá diecézním biskupem do OCV a těsně spjatá s místní církví nemá žádnou speciální spiritualitu. Její spiritualitou je spiritualita církve –

nevěsty bez dalších přídavků a dekorací. Dá se říci, že je to liturgická spiritualita prožívaná ve snoubenecké dimenzi.

Jde o důležitý a pro život zasvěcené panny podstatný prvek, který by při tomto výročí znovuzavedení *OCV* měl být jasně a důrazně potvrzen. Bylo by zavrženíhodné, kdyby některá sestra nedbala tohoto jasného, bohatě tryskajícího pramene a tišila svou žízeň nejistými vodami ubohých potůčků.

LÁSKA K EUCHARISTII – ŽIVOT SVÁTOSTNĚ SNOUBENECKÝ

Slavením eucharistie zpřítomňuje církev spásná tajemství svého ženicha. Je to památka celého vykupitelského díla. Pán sám uložil svým učedníkům, aby slavili novou a definitivně platnou Paschu: „To čiňte na mou památku.“ (*Lk 22,19; 1 Kor 11,24-26*).

Všem je nám jasný těsný vztah mezi církví a eucharistií. Jedna nemůže existovat bez druhé.

Církev slaví eucharistii se srdcem nevěsty – jako nejvyšší projev svého svatebního sjednocení s Kristem. Konstituce *Sacrosanctum Concilium* praví: „Spasitel při poslední večeři ustanovil eucharistickou oběť svého Těla a Krve, aby se po všechna staletí obnovovala a trvala jeho oběť kříže, dokud znovu nepřijde. Svěřil tak své milované nevěstě církvi památku své smrti a svého zmrtvýchvstání.“ A Pavel VI. v encyklice *Mysterium fidei*: „Katolická církev vždy strážila toto nevýslovné tajemství víry – dar eucharistie – jako svůj nejcennější poklad, který jí Kristus daroval jako záruku své nesmírné lásky.“

Církev ví, že eucharistie, jako připomínka nové a věčné smlouvy je svatební dar. Ví, že ve svém dvojitém aspektu – jako „svatá hostina“ a „svátostná oběť“ má skutečně hodnotu věna.

„Svatá hostina“ je hostina svatební. Biblickým podkladem je svatba v Káně (*Jn 2,1-12*), při níž se Ježíš zjevuje jako mesiánský ženich, který nevěstě – společenství učedníků – nabízí „lepší víno“ Nového zákona, Ducha a evangelium.

„Svátostná oběť“ je památkou smrti a zmrtvýchvstání Krista: vykupitelský čin, jímž ženich dává svůj život, aby nevěsta byla jeho krví „očištěna od veškeré své nečistoty a objevila se před jeho očima zářící bez poskvrny, vrásky nebo čehokoliv podobného – aby byla svatá a bez vady“ (*Ef 5,27*).

Je to vítězství života nad smrtí, vítězství vzkříšeného Pána, který se v zahradě (*Jn 25,20*) – novém Edenu – zjevuje Marii Magdaléně. V ní je ztělesněna nevěsta Velepísň, která nachází svého milého a pevně jej tiskne k sobě (*Pis 3,4*) a zároveň je to i předobraz nevěsty – církve. Nevěstě – církvi je slavení eucharistie

vlastní. Je zvyklá držet ve svých snoubeneckých rukou tělo zmrtvýchvstalého Pána – u oltáře je oděna bílým svatebním rouchem a kněžskými paramenty.

Sv. Ambrož vykládá konvertitům smysl Eucharistie ve světle Velepísně (1,1): „Přicházíš k oltáři. Pán volá tebe, tvou duši, církev slovy Velepísně (‘Líbá mne polibkem svých rtů...‘). Vztáhneš tato slova na sebe? Není nic vítanějšího. Přijmeš je v duši? Neexistuje nic sladšího. ‘Líbá mne’ – vidí, že jsi očistěn od všech hříchů, byl jsi obmyt. Proto tě pokládá za hodna nebeských svátostí a zve tě ke svému stolu. Líbá tvou duši. Zbavena všech svých vin smí přistoupit k jeho oltáři a přijmout pečeť Kristova polibku.“ (*De sacramentis* V,5-7)

Nevěsta – církev – slaví eucharistii nejintenzivněji a nejniterněji, když s Kristovou obětí spojuje své vlastní odevzdání. Každý člen církve spoluslaví eucharistii, ale nikdo asi neprožívá charakter této oběti tak, jako *virgo consecrata*.

Církev vyžaduje u zasvěcených panen tuto dimenzi: „Jste drahocenným prvkem ve společenství církve, jste bohulibým obětním darem, jste vyvoleny z celého mystického těla Kristova a zasvěceny na nebeských oltářích.“ (*S. Leander Sevillský: Dopis sestře Florentině*)

K svatebnímu daru Krista církvi nepatří však pouze eucharistie, ale všechny iniciační svátosti.

V překrásné písni španělské liturgie *Inlatio Natalizia* se zpívá: „Kristus dal církvi – ženich nevěstě – své dary: živoucí vodu k omytí, aby se mu líbila; olej radosti – vonný olej silných – aby byla posvěcena; volá ji ke svému stolu, aby ji nasýtil květy a plody, napojil nejsladším vínem, ozdobil šperkem spravedlnosti a pestrým, zářivým oděvem ctnosti. Dal za ni život, obohatil ji svou smrtí, získal si ji a přijal ji. Zcela se jí daroval, stal se jejím šatem, jejím pokrmem a nápojem.“ (*Missa in Nativitate Domini*)

Virgo consecrata zjevuje celým svým životem lásku církve k eucharistii. Slaví božská tajemství se srdcem nevěsty; ráda prodlévá před svatostánkem uchovávajícím Tělo Páně. Zná spojitost mezi eucharistickým a mystickým tělem Kristovým – láska k nejsvětější svátosti oltářní v ní vyúsťuje do lásky ke Kristovým údům. Služba místní církvi, již je *virgo consecrata* oficiálně zasvěcená, splývá téměř se službou eucharistii.

LÁSKA K MODLITĚ

Celá církev ve všech svých údech musí být společenstvím modlitby (*Lk 18,11; Sol 5,17*). Je-li však církev Kristovou nevěstou, nabývá její modlitba v zasvěcené panně formy rozhovoru mezi ženichem a nevěstou. To je zkušenost stará i nová. Panna ráda „zavírá dveře své komůrky“, aby se „ve skrytu modlila ke svému Bohu a Pánu“ (*Mt 6,6*). Pokud je její modlitba hlasem církve, má i

oficiální ráz. V. Grossi v díle Panenství ve spisech Otců rozvíjí myšlenku sv. Ambrože: „*Virgo consecrata* – má-li neposkvrněnou duši – je schopnější být církví, neboť sjednocuje lidi k Boží chvále. Je prototypem církve nejen proto, že církvi slouží, ale také proto, že ji v sobě realizuje shromažďováním, spojováním a svoláváním věřících k modlitbě.“

Zde uvedme sv. Ambrože: „Také Maria vzala bubínek a vedla chóry s panenskou počestností“ (*Ex 15,20*). Koho byla tehdy předobrazem? Přece církve, která jako panna s duchem neposkvrněným shromažďuje zbožné národy ke zpěvu žalmů...“.

Podle sv. Ambrože byla tedy Mojžíšova sestra Maria vedoucí zástupy po přechodu Rudého moře předobrazem církve. *Virgo consecrata* uskutečňuje tuto dimenzi církve: shromažďovat lidi ke zpěvu žalmů.

Zasvěcené panny nemají zvláštní způsoby zbožnosti jako jiné instituty – jejich modlitba je projevem modlící se obce. Modlí se jménem církve a používají její modlitby. Naplňují tak její nejvlastnější závazek a zároveň mají podíl na její důstojnosti Kristovy nevěsty; když totiž chválí Pána, stojí před Božím trůnem (*konstituce Sacrosanctum Concilium*). Proto se jim při obřadu zasvěcení předává církevní modlitba hodin: „Přijmi modlitbu církve. Boží chvála a modlitba za spásu lidí buď provždy tvou službou.“ (*OCV 28*).

ZÁVĚR

Podle Božího plánu je církev v řádu milosti pannou, nevěstou a matkou – patří to podstatně k její povaze, k jejímu tajemství. Tak stojí před Bohem Otcem, Synem a Duchem svatým i před lidstvem. Její snoubenectví se realizuje především v setkání s Kristem, vtěleným Slovem, pravým Bohem a pravým člověkem, jediným prostředníkem a vykupitelem.

Církev je Kristovou nevěstou podle svědectví Písma, tradice, učitelského úřadu církve a liturgie. Tento obraz vyjadřuje lásku a nezrušitelné vnitřní sjednocení, plodné v řádu milosti, kterým církev má podíl na pokladech svého božského Pána.

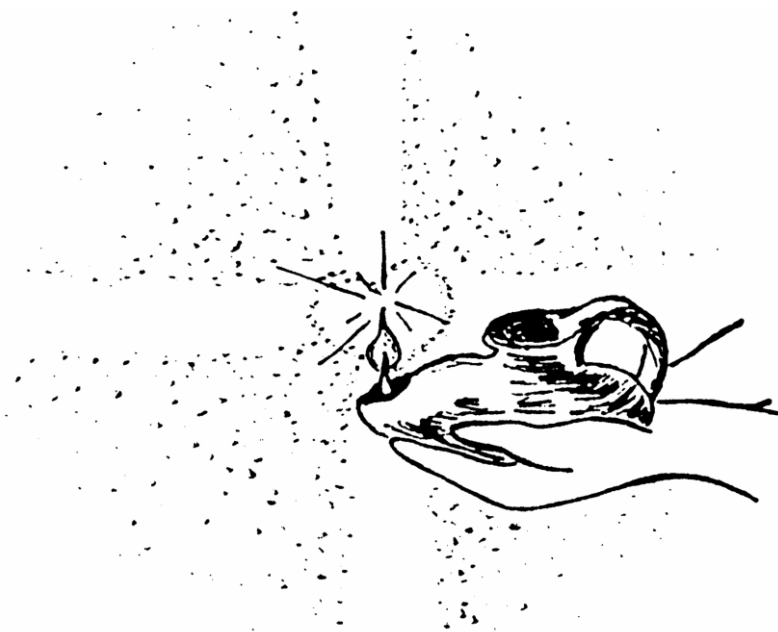
Snoubenectví se uskutečňuje ve všech údech církve, ve všech pokřtěných. Ve všech se však nezrcadlí její panenskost. Znamením panenského snoubenectví církve jsou ti, kteří se milostí Boží zřekli pozemského manželství a žijí v celibátu pro Boží království a z lásky ke Kristu. Zvláštní postavení mezi nimi mají *virgines consecratae*. Jako skupina nebo kategorie vytvářejí stav: stav zasvěcených panen, který znamená charakteristické nasazení pro církev.

Panna vstupuje do *OCV* na Boží volání a Božím darem prostřednictvím církve. Diecézní biskup ji zasvěcuje a panna je silně a pevně spjata s církví.

V obřadu panenského zasvěcení dostane pomazáním Ducha svatého „svátostinu panenství“. Stane se viditelným znamením nevěsty – církve. Snoubenecká a církevní dimenze hluboce pronikají celý její život křesťanky a panny: její vztah ke Kristu je vztahem nevěsty, což formuje její lásku, askezi i angažovanost pro Boží království; církevní a snoubenecká je i její modlitba; základem jejího duchovního života je bible, v níž spatřuje knihu svého ženicha, eucharistie – svatební hostina – a breviář – hlas, jímž nevěsta oslovuje ženicha.

Ignazio Maria Calabuig OSM (1931-2005)

Mezinárodní pouť zasvěcených panen, Řím, Letnice 1995

HOMILIE V ST. MARIA MAGGIORE

Augustin Mayer

Milé zasvěcené panny,

na začátku svého setkání v Římě jste přišly slavit mši svatou do tohoto nádherného chrámu. To byla dobrá volba!

Baziliku *St. Maria Maggiore* zbudoval papež Sixtus III. poté, když Efezský koncil v roce 431 prohlásil Pannu Marii Bohorodičkou – Theotokos. Na západě je tento kostel nejstarší bazilikou zasvěcenou Matce Boží – vašemu vzoru a vaší skvělé patronce.

Podle svědectví papeže Řehoře Velikého bydlely ve 4. století v blízkosti tohoto chrámu mnohé *virgines consecratae*.

Zde není možné líčit historii zasvěcených panen v Kristově církvi, ale něco přece musíme připomenout.

Je obdivuhodné, že už ve třetím století existovaly v církvi panny zasvěcené Pánu. Ne pouze v Egyptě, kde téměř ve všech městech a vesnicích došlo k mimořádnému rozkvětu tohoto povolání, ale v celém křesťanstvu – od starého Orientu až po vzdálenou Galii. A již ve třetím století se rozšířilo označení *sponsa Christi* – nevěsta Kristova. Jako první použil pravděpodobně tento název Tertulián koncem druhého století. Je to titul s bohatou teologickou náplní, opírající se o apoštolskou konstituci, která nazývá panny Božím chrámem, sídlem Krista a příbytkem Ducha svatého.

Ve 4. století došlo k něčemu mimořádně důležitému. Panny byly do svého stavu přijímány vlastním liturgickým obřadem, od počátku vyhrazeným biskupovi. Mocí tohoto ritu byly panny nazvány *virgines consecratae*.

Při reformě tohoto ritu provedené II. vatikánským koncilem v roce 1970 byl zachován jeho obsah a řád platný v latinské církvi. Dekret začíná slavnostními slovy: *Consecrationis virginum ritus in praetiosissimis liturgiae romanae thesauris adnumeratus* – ritus zasvěcení panen patří k nejcennějším pokladům římské liturgie.

Vy všechny jste přijaly toto zasvěcení a slavíte 25. výročí reformy tohoto ritu. Chtěl bych vám předložit k meditaci několik znaků charakteristických pro způsob života, který jste si zvolily.

1. Jde o životní stav, který je odpovědí na skutečné volání, na typické a speciální povolání v církvi. Není to tedy snadnější řešení nebo náhražka pro ty, které z těch nebo oněch důvodů nechtějí nebo nemohou vstoupit do nějakého konventu nebo náboženského společenství.
2. Tento životní stav je spjat s přáním neodvolatelně se připoutat k Bohu v trvalém celoživotním panenství.
3. Panenské zasvěcení nepožaduje pouze prosté materiální zachování čistoty, nýbrž stále úsilí o „panenskost ducha“. Ta spočívá ve stále pokornější a zároveň velkomyslnější lásce k Pánu, v níž je zahrnut určitý jemnocit ducha, diskrétnost, zvláštní schopnost naslouchat, velká disponibilita – a to vše s vanutím svěžesti a radosti, ale také síly.
4. Kromě toho – a vy, jako *virgines consecratae*, to dobře víte – panenské zasvěcení vás plně zavazuje následovat Krista v duchu evangelijních blahoslavenství. Tradice prvních staletí jsou proto autentickými prameny, z nichž panny mohou čerpat. Musíte být mimořádně bdělé, aby váš život ve světě bez opory a ochrany náboženských společenství nepřekážel nebo neomezoval vaše úplné odevzdání se Pánu.
5. V životě zasvěcených panen nutně musí mít první místo kontemplace, která je trvalou pozorností vůči Boží přítomnosti v jejich životě. Protože žijete uprostřed světa, nutně potřebujete velmi intenzivní život modlitby, hlavně modlitby vnitřní – modlitby srdce.
6. Váš život jako zasvěcených panen je naplněn velmi živým a důrazným smyslem pro církev. Přejete si, aby vaše předsevzetí nezůstalo soukromou záležitostí uzavřenou ve vašem srdci, nýbrž aby bylo církví oficiálně uznáno a ratifikováno. To se uskutečňuje právě obřadem panenského zasvěcení. Toto přání vychází z přesvědčení založeného na víře, že skrze úřad biskupa, pastýře a vůdce místní církve, sám Pán přijímá oběť vašeho panenství a posvěcuje vás „novým duchovním pomazáním“. Důsledek funkce církve je jasný – panny se angažují ve službě uprostřed církve s jasně definovanou identitou. Tato identita není účastí na hierarchii církve nebo na její praktické organizaci. Její místo je v centru mystéria církve: jako církev, tak i zasvěcená panna je určitým způsobem *virgo – sponsa – mater*, panna, nevěsta a matka.
7. V tomto církevním kontextu jsou zasvěcené panny povinány dát dimenzi ženy v církvi správné místo, které je ženě vlastní – být nevěstou a matkou. Konsekrace, kterou vám církev uděluje, ratifikuje vaše předsevzetí zachovat panenství a zároveň vyjadřuje její důvěru, že *virgines consecratae* mohou s Boží pomocí zůstat svému předsevzetí věrné i bez ochrany klášterních zdí,

mimo konvent, bez svazku s nějakým náboženským společenstvím a bez péče představených takového společenství.

Každá zasvěcená panna může žít své vlastní individuální charisma – zde je skutečně mnoho možností.

8. Nelze také opomenout význam, který vy, panny, máte ve světě stále více postrádajícím jakékoliv mravní hodnoty. Můžete a musíte vydávat svědectví o plnosti života a srdce – svědectví nezištné lásky a přátelství.

Pro mentalitu světa je už samotné slovo panenství anachronismem – o to více panenství žité, ale právě tato moderní mentalita potřebuje muže a ženy ztělesňující tyto hodnoty svým životem.

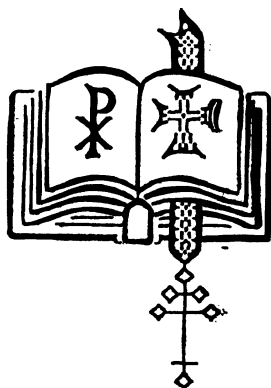
Svátostné setkávání se s Bohem vám dá sílu žít to, co žijete – „milostí Boží jsem, co jsem...“

Duch svatý vás posiluj ve vašem rozhodnutí a ve vděčnosti za dar, který jste dostaly. I svatý Pavel nám stále znovu říká, že nejcennějším darem je láska a že láska k bližnímu je nejlepší cestou k Bohu.

Duch svatý kéž vám pomůže najít se svatou Terezií vynikající místo v církvi – místo v jejím srdci, v lásce Krista, který vás povolal.

Paul Augustin kard. Mayer OSB (1911-2010)

Mezinárodní pouť zasvěcených panen, Řím, Letnice 1995

APOŠTOLÁT BYTÍ

SPECIFIKUM ŽIVOTA ZASVĚCENÉ PANNY

Margarete Niggemeyerová

Pokus o interpretaci

Zasvěcením se vztah mezi Kristem a pannou stává ustavující skutečností jejího života. Panna je od té chvíle *definována* výlučně tímto vztahem k Pánu. Ten vztah je jejím *místem*, zdrojem, z něhož žije. Liturgie zasvěcení mluví o novém duchovním pomazání, které pannu posiluje a posvěcuje.

Duch svatý je ve svém nejvnitřnějším bytí vztahem mezi Otcem a Synem. Tímtéž Duchem, který je *vztahem*, je panna vtažena do této výměny lásky mezi Otcem a Synem. Základním zákonem jejího života pak je, aby i ona *byla živoucím vztahem*, jaký se v Duchu uskutečňuje mezi Otcem a Synem. To je její apoštolát, její poslání, spočívající v tomto *bytí* a z něho působící navenek.

Modelem tohoto apoštolátu skrze bytí je sám Kristus, posvěcený a potvrzený při křtu v Jordánu novým duchovním pomazáním jako Syn. To samo vypovídá o vztahu – protože synem je někdo jen ve vztahu k otci. Ježíšovo synovské bytí (= vztah k Otcovi) je mnohokrát zmiňováno v Janově evangeliu v souvislosti s jeho posláním. Ježíš nekoná nic mimo oblast tohoto vztahu – uskutečňuje pouze to, k čemu jej Otec poslal. Jeho působení navenek je výrazem jeho bytí, jeho vztahu k Otcovi, jeho poslání, které má od Otce.

Ježíšovo bytí jako *bytí poslaného* je jeho apoštolátem skrze bytí. To je jeho identita. Tak se realizuje. Otcovo poslání je konstantním východiskem jeho života. Dynamika jeho bytí a působení pramení z Otce. Otcova vůle je v něm stále přítomná, z ní žije jako z pokrmu. Nepřišel ve svém vlastním jménu.

Apoštolát bytí tkví v intenzivním naslouchání Otcovi, v pozornosti k jeho vůli. Ježíš nehlásá nic vlastního, ale jen to, co vidí a slyší od Otce (*Jn 8,38*). Z toho vychází činnost: Nekonám nic ve svém jménu, ale hlásám, co mne naučil Otec (*Jn 8,28*). Ježíš je žákem Otce – působí a učí v závislosti na něm. Otec mu ukazuje všechno, co má dělat (*Jn 5,20*). Ježíš je před námi jako *transparent* Otcem. Jeho bytím, slovem i činností prosvítá Otcův plán spásy.

Apoštolát skrze bytí, který je poznávacím znamením života zasvěcené panny, odtud čerpá svůj rozměr a orientaci. „Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás“ (*Jn 20,21*). Co je řečeno o Synovi, platí i o těch, kdo jsou jeho. Mírou je ono *jako*.

V zasvěcené panně má vzrůstat smysl pro poslání. Má v ní sílit poznání, že její život je definován vztahem ke Kristu a bez tohoto vztahu nemá její existence oprávnění.

S tím je spojeno patření na Krista a naslouchání Kristu – jako on hledí na Otce a naslouchá mu a všechno koná v závislosti na něm.

Spiritualita (apoštolát) bytí je spiritualitou (apoštolátem) poslání v existenciálním smyslu: společenství s Kristem skrze Ducha, naslouchání a patření na Krista, působení v závislosti na Kristu.

„Zůstaňte ve mně, jako já zůstávám v Otci“ (*Jn 15,4*). *Mystické zůstávání v Kristu* je podnožím života zasvěcené panny – i navenek. Apoštolát bytí je neodvolatelné a nezrušitelné zakořenění v Kristu, pomazání Duchem, nasazení všeho i sebe sama s celým životem. Je to spiritualita s mysticko-kontemplativní dimenzí uvnitř projevující se navenek úplným odevzdáním až k oběti života, až k sebezmaření (*Jn 13,1*).

Praktický důsledek je pro zasvěcenou pannu v tom, že nejde o její životní plán, o její seberealizaci, její charisma, které se snad domnívá v sobě nacházet, nýbrž o Boží plán s jejím životem.

Apoštolát skrze bytí je především vyvolení a dar nekonečné Boží lásky, které panna přijímá skrze Krista, aby on byl jediným zdrojem jejího života. Odtud vyrůstá sebezřeknutí, odevzdání, solidarita, jimiž se panna všem stává vším. Sama ze sebe není schopna ničeho, jen v Kristu může žít a působit.

Nejhlubším zdrojem síly je Boží působení v panně – jeho přijetí je pro ni nejvyšší formou spolupráce.

Co se s pannou stalo při zasvěcení (byla odňata sama sobě), musí být přesazeno do všedního života.

Ve svátostném spojení s Kristem – v eucharistii a pokání – v modlitbě (s církví), v nazírání a naslouchání vystavuje se panna stále znovu Božímu uchopení – aby víc a víc jednala v jeho jménu, a ne ve svém.

Margarete Niggemeyer (1932-2020)

OBSAH

Kongregace pro bohoslužbu: Obřad zasvěcení panen – dekret.....	1
Kodex kanonického práva: kán. 604.....	2
Katechismus katolické církve: Zasvěcené panny	2
Bronisław Wenanty Zubert: Řeholní právo	3
Dorio-Marie Huot: Zasvěcování panen	8
sv. Cyprián z Kartága: O panenství – S počtem panen roste radost jejich matky.....	19
sv. Jan Pavel II.: Opětujte nekonečnou Kristovu lásku svou totální a výlučnou láskou.....	20
Pierre Raffin: Povolání a úloha zasvěcených panen ve světle Ordo consecrationis virginum.....	24
Ignazio Calabuig: Životní styl zasvěcené panny jako znamení snoubenecké lásky církve ke Kristu	31
Augustin Mayer: Homilie v st. Maria Maggiore.....	43
Margarete Niggemeyerová: Apoštolát bytí – specifikum života zasvěcené panny	46

Ordo virginum – textobraní I.

Na titulní straně zasvěcování panny podle francouzské miniatury ze 13. století.

Z německých překladů italských originálů
do češtiny přeložila Zdenka Munzarová OV.

Poklesky proti pravidlům českého pravopisu odstranila Věra Marková.

*Pro vnitřní potřebu zasvěcených panen českých a moravských diecézí vydáno
v Brně v letech 1999 (Sborník textů), 2000 a 2008.*

Verze pro web – Brno AD 2022

